

KECSKEMÉTI BOLYAI JÁNOS GIMNÁZIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	5
Az intézmény története	5
Alapfeladataink, sajátosságaink, sikereink	7
1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	9
1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	9
1.1.1. Pedagógiai alapelvek	9
1.1.2. Céljaink	10
1.1.3. Kiemelt feladataink	11
1.1.4. Tehetséggondozás	11
1.1.5. A kompetencia-alapú oktatás, mint a cél megvalósítását segítő módszer	13
1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	19
1.3. Az egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
1.3.1. Az egészségfejlesztés iskola feladatai	22
1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	33
1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	34
1.4.1. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:	35
1.4.2. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:	36
1.4.3. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:	36
1.5. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	37
1.5.1. A pedagógusok feladatai és hatásköre	37
1.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	38
1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	39
1.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	39
1.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	40
1.6.3. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása	41
1.6.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	41
1.6.5. Beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos feladatok	42
1.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	43
1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	43

1.8.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	43
1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák	44
1.9. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai	44
2 . HELYI TANTERV	45
2.1. Tantervi rendszer	45
2.2-Érettségi	46
2.3. Előrehozott érettségi (278/2019. (XI.21); 321/2019 (XII.19)) 417/2020 (VIII.30)	48
2.3.1. Előrehozott érettségit tehetnek a diákok a következő tantárgyakból:	48
2.3.2. Előrehozott érettségi vizsgát tett tanulóknak az adott tantárgy tanulásával kapcsolatos eljárásrendje	49
2.4 Az alkalmazandó tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	49
2.5. Az egyes osztályok képzési profilja	50
2.5.1.Négy évfolyamos gimnáziumi osztályok:	50
2.5.2. Öt évfolyamos gimnáziumi osztály:	50
Általános tantervű osztály, a 2022/2023-as tanévtől kezdődően kifutó rendszerben, a 2020-as NAT-nak megfelelően	51
Köznevelési típusú sportiskolai képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	52
Emelt szintű angol nyelvi képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	54
Emelt szintű matematika képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	55
Emelt szintű informatika képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	56
Emelt szintű angol – német tantervű osztály a 2020-as NAT-nak megfelelően	57
Emelt szintű német-angol nyelvi képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	58
Spanyol-magyar két tanítási nyelvű képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően	59
2.6. Az iskola finanszírozott órakerete	60
2.7. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	60
2.8. Mindennapos testnevelés	62
2.9. Projektoktatás	63
2.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	63
2.11. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	66
2.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	68
2.13. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	68

2.14. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	69
2.15. Az iskola környezeti nevelési elvei	70
2.15.1. Bevezetés	70
2.15.2. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból	70
2.15.3. Erőforrások	72
2.15.4. Alapelvek, jövőkép, célok	74
2.15.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek	78
2.15.6. Módszerek	78
2.15.7. Taneszközök	79
2.15.8. Kommunikáció	79
2.16. Közösségi szolgálat	80
2.17. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	81
2.17.1 A magatartás értékelésének elvei	81
2.17.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei	83
2.17.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	85
2.17.4. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei	85
3. Záró rendelkezések	89
3.1. A pedagógiai program érvényessége	89
3.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata	89
3.3. A pedagógiai program módosítása	89
3.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	90

BEVEZETŐ

Az intézmény története

A **Bolyai János Gimnáziumban** 1987 szeptemberében négy első (mai nevén 9. osztállyal) és 12 fős tantestülettel indult meg az oktatás. A Bolyaiban jelenleg összesen 17 osztály tanul.

Legnagyobb múltja a **matematika** és a **német tagozatnak** van, hisz azok már az iskola megnyitása óta léteznek. A német emelt szintű képzés sokáig igen vonzó volt. Ebben minden bizonnyal nagy szerepe volt az ausztriai és németországi testvériskolákkal kialakított diákcserkapcsolatoknak is. Kezdetben emelt szintű francia nyelvi képzés is folyt, ám a kilencvenes évek közepére ez iránt a tagozat iránt elfogyott az érdeklődés, így megszüntettük. A társadalmi elvárások azonban újakat teremtettek: 1989-ben megindult a **sport**, 1993-ban a **számítástechnika**, 1994-ben az **angol nyelvi speciális képzés**. A sport tagozat eredményes működését nemcsak a kiemelkedő sporteredmények jelzik, hanem az is, hogy 2006 szeptemberétől a Bolyai sportiskolai módszertani központtá vált, s 2007 szeptemberétől elindulhatott a **köznevelés-típusú sportiskolai képzés** is. 2006 szeptembere még egy nagy horderejű változást hozott az iskola életében a **spanyol-magyar két tanítási nyelvű képzés** megszervezésével.

A speciális osztályok révén az iskolánk az évek során egyre több kiemelkedő tanulmányi sikerre tett szert a különböző városi, megyei és országos versenyeken. A diákokat szakkörök, tehetségműhelyek és fakultációs foglalkozások segítik a felkészülésben.

Az iskolában kezdettől fontos szerepet kapott az önálló arculat megteremtése, ami a színvonalas szakmai munka mellett a tartalmas és élvezetes diákélet kialakítását is magában foglalta.

A bolyais kötődés fontos eleme az iskolai egyenruha, ami, bár 1987-es kiválasztása óta máig többször megújult, alapjaiban (lányok kék gallérja) mégis maradandónak bizonyult. A gólyabál, a szalagavató és a ballagás mellett számos hagyomány épült ki az évek során. A tanév kiemelkedő rendezvénysorozatára, a decemberi **Bolyai-napokra** 1990 óta kerül sor. Programja az idők során egyre gazdagabbá vált. Így részét képezi az iskola névadójáról való ünnepi megemlékezés, a **Bolyai Kupa**, a képzőművészeti

kiállítások, továbbá számos irodalmi rendezvény, de hosszú múltra tekintenek vissza a különböző tantárgyak keretében szervezett rendhagyó órák is.

1989 óta minden évben bemutatásra kerül egy-egy színdarab a diákok vagy tanáraink előadásában, és felhangzik a közös karácsonyi énekszó is ezután.

Különleges kezdeményezés volt 1990-ben a **Zengő Aula** megszervezése, amelynek azóta is számos nagyszerű zeneművész, zenei együttes volt a vendége.

Szinte a kezdetektől van **iskolaújságunk**, mely több tartalmi és formai változás után ma is népszerű. A papíralapú kiadást az internetes megjelenés váltotta fel.

Az iskolai diákbizottság 1988-ban szervezte meg először a **diáknapot**, 1992-ben pedig az első **diákdiri megválasztást**. Mindig nagy gondot fordítottunk rövid történetünk kerek évfordulóinak megünneplésére. Iskolatörténeti kiállítások, évkönyvek, maratoni kosármecsek, musical bemutatók teszik emlékezetessé az évfordulókat.

A vezetés feladata olyan légkör kialakítása, melyben a tantestület érzi a folyamatos odafigyelést. Ez kezdődik a belépők különleges bánásmódjával (minél előbb szeretnénk, hogy bekapcsolódhassanak a teljes iskolai munkába, és ennek segítése érdekében mindent megteszünk), az idősebbek tapasztalatainak „begyűjtésén” át a nyugdíjas kollégákkal való törődésig. Az odafigyelés hagyományát nemcsak a tanár és vezetők, hanem a tanár és tanár kapcsolatokban is érvényre kell juttatni, mert ez nem csak az iskola légkörét javítja, hanem eljut a gyerekekhez is, mint követendő példa. Igyekszünk ezért minél több, az egész tanári kart érintő, programokat szervezni. A tanári karácsony, a nőnap és férfi-nap, a csapatépítő összejövetelek, a közös kirándulás, a pedagógus-nap méltóságteljes, de örömteli megünneplése mind-mind idetartozik.

2013 őszétől 2019 augusztusáig iskolánk tagintézménye volt a Németh László Gimnázium.

Hivatalos nevünk a 20/2012.(VII.31) EMMI rendeletnek megfelelően Kecskeméti Bolyai János Gimnázium.

Alapfeladataink, sajátosságaink, sikereink

Az intézményben jelenleg 56 pedagógus dolgozik. A tanulók létszáma 2021/2022. tanévben 588 fő.

A Bolyaiba jelentkezők a 4 évfolyamos **matematika, informatika, fizika, angol nyelvi és a sporttagozat mellett 5 évfolyamos spanyol-magyar két tanítási nyelvű és német nyelvi előkészítő** osztályok közül választhatnak.

Igen népszerűek az **angol és német nyelvi osztályok**. Az itt tanulóknak minden nap van nyelvi órája. Angol tagozaton az érettségi idejére mindenki legalább középfokú, a tanulók 90%-a felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezik. Sokan a második idegen nyelvből is közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgát szereznek.

A német-angol emelt szintű nyelvi képzésben résztvevő tanulók legalább 90%-a tesz sikeres DSD II B2-C1 német nyelvvizsgát és sikeres emelt szintű érettségit, valamint angol nyelvből is, az érettségi idejére szerez közép, vagy felsőfokú nyelvvizsgát.

A nyelvgyakorlást a Comenius pályázatok keretében megszervezett diákcsera programok segítik. A spanyol-magyar két tanítási nyelvű csoport tagjai 1-2 felsőfokú nyelvvizsgával zárják tanulmányaikat.

Euklidész és Bolyai János tudományát az **emelt szintű matematika, fizika és informatika osztályokban** ismerhetik meg a tanulók. Nagyon sokan elsajátítják itt a programozást, megismerik az Internet felhasználási módjait, a honlapkészítés és a szövegszerkesztés tudományát.

Az Iskola tanulói jó eséllyel indulnak a megyei és országos tanulmányi művészeti versenyeken. Eredményeik tehetségüket és a tanári felkészítés magas színvonalát bizonyítják.

A Bolyai János Gimnáziumban folyó pedagógiai munka kiemelt célja a **tehetséggondozás**.

2008-tól a gimnázium **„DSD nyelvvizsga központ”** lett, így a diákok saját intézményünkben szerezhetik meg német nyelvvizsgájukat. A diákjaink évek óta sikeresen szerepelnek az **országos és megyei tanulmányi, művészeti és sportversenyeken**.

Eredményeink magas színvonalát bizonyítja, hogy 2008-ban az iskola elnyerte a „**Tehetséggondozó Középiskola**” címet. 2006-ban a gimnázium „**Közoktatás-típusú sportiskolaként**” módszertani központ lett.

2009 decemberétől az iskolához tartozó alapítvány regisztrált, majd 2011 októberétől **akkreditált kiváló tehetségpont** lett.

A bolyaiban végzett tanulók egyre nagyobb számban nyernek **felvételt a felsőoktatásba**, és válnak diplomás szakemberekké.

Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a **tehetséggondozásra**.

A csoportfoglalkozások, egyénre szabott foglalkozások keretében lehetőséget biztosítunk diákjainknak arra, hogy bővítsék ismereteiket. Munkánk eredményességét jelzi, hogy évek óta ott vagyunk a **középiskolai rangsorok** legeredményesebb iskolái között, a legutóbbi 2012-es mérés szerint a **22. legjobb vidéki** középiskolaként bekerültünk az ország legjobb 50 középiskolái közé.

Évről évre eredményesen szerepelünk az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyeken. Több dobogós helyezettünk is volt.

Elsősorban a matematika tagozatosok országos versenyeredményeinek köszönhető, hogy 2010 után 2013. és 2014. évben is elnyertük a matematikából „**Legeredményesebb négyosztályos gimnázium**” címet.

Szép siker volt a 2010. és 2011. években a megszerzett **Országos Kazinczy** versenyen megszerzett győzelem is.

Sporteredményeinket országosan is jegyzik. A **diákolimpiákon** fiú kosárlabdázóink és leány atlétáink évek óta országos döntősök, több diákolimpiai bajnokunk is van. A Magyar Diáksport Szövetség által készített **eredményességi összesítésben 2020-ban a 2. helyet** foglaljuk el. **A Bolyai az utánpótlás-nevelés meghatározó intézménye Kecskeméten.**

1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A 14 –18 év közötti fiatalok oktatását és nevelését felvállalva célunk olyan személyiségek kialakítása, akikben az értelem, az érzelem és az erkölcs egyaránt fejlett. Azaz: minél több diák számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi-lelki és szociális kibontakozást; fenntartani egy olyan teherbíró, küzdőképes személyiséget, amely alkalmassá teszi az embert társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban él.

A Bolyai János Gimnáziumban *alapvető célunk*, hogy diákjaink az általános műveltség megszerzése mellett minél nagyobb számban nyerjenek felvételt a felsőoktatásba, és váljanak diplomás szakemberré.

A gimnáziumunk nevelésfilozófiájának megfelelően és alapvető céljának megvalósítása érdekében a következő alapelveket tekintjük mérvadónak:

1.1.1. Pedagógiai alapelvek

- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása,
- a diákok képességeinek kibontakoztatására, az azonosított tehetségterületek fejlesztésének támogatása,
- az önművelés igényének és szokásának megalapozása.
- A kompetencia-alapú oktatás eredményeit felhasználva olyan, a jövőben jól hasznosítható tudással rendelkező diákok képzése a cél, olyan készségek, képességek kialakítása, amelyekkel a modern XXI. századi világban nemcsak, hogy el tudnak igazodni, de a változó munkaerő-piaci igényekhez is tudjanak alkalmazkodni.
- A végzős diákok rendelkezzenek majd azokkal a kulcskompetenciákkal, amelyekkel szükség esetén életpályájukat is tudják módosítani.
- Az önismeret fejlesztésén keresztül a helyes pályaválasztás elősegítése.
- Különbféle kommunikációs csatornákon nyert információk értelmeztetése, feldolgoztatása.

- Szülőföldünk, hazánk kultúrájának, hagyományainak, történelmi emlékeinek megismertetése, megőriztetése és tiszteletben tartatása.
- Az európai és nemzetközi törekvések ismerete, más népekkel szembeni tolerancia.
- A Föld globális problémáinak megértése, a környezetvédelem lehetőségeinek ismerete, gyakorlása.
- Az egészséges életmód szemléletének kialakítása, az egészségvédelmi technikák elsajátíttatása.

1.1.2. Céljaink

- A kompetencia-alapú oktatásban részt vevő tanulók a mindennapi életben hasznosítható tudással, az ismeretekbe ágyazott képességekkel rendelkezzenek.
- Felkészíteni a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra az iskolánkban folyó kompetencia-alapú képzés segítségével.
- Ezen túl az értelem fejlesztése a megismerési, a kommunikációs, a gondolkodási és tanulási képességek fejlesztésén keresztül.
- Az általános műveltség minél magasabb színvonalon történő átadása mellett arra törekszünk, hogy diákjaink megfeleljenek a felsőoktatás elvárásainak: korszerű ismeretekkel, az önművelés igényével, az önálló ismeretszerzés technikáinak ismeretével lépjenek ki intézményünkéből.
- A tanulói tehetségek fejlesztése és kibontakoztatása.
- A tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, az önnevelés iránti igényük felkeltésében, személyiségük stabilizálásában, életpályájukra való felkészítésükben.
- A szociális képességek – a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a konfliktuskezelés képességeinek – fejlesztése.
- Diákjaink rendelkezzenek a kor kívánalmainak megfelelő jártassággal az informatika terén, minél magasabb szinten tudjanak kommunikálni legalább egy idegen nyelven.
- Legyenek fogékonyak a művészetek iránt, a hagyományteremtésre és -ápolásra.
- A környezetért felelősséget érző és vállaló emberek kialakítása.
- Fontos célunk a fizikai állóképesség fejlesztése.

A személyiség fejlesztéséhez elengedhetetlen eszköz az értékek közvetítése. Gimnáziumunk az alábbi értékek közvetítését tartja alapvető fontosságúnak:

- a biológiai lét értékei (az élet tiszteletére, az egészség értékére vonatkozó értékek),
- az én harmóniájára vonatkozó értékek,
- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek (tiszteletre, szolidaritásra, toleranciára, szeretetre, felelősségre vonatkozó értékek),
- a társadalmi eredményességre vonatkozó értékek (folyamatos tanulásra, problémaérzékenységre, kreativitásra, szellemi igényességre vonatkozó értékek),
- a humanizált társadalom- és világkép értékei (hazaszeretetre, egyetemes emberi jogok tiszteletben tartására, az emberi kultúra értékeire vonatkozó értékek).

1.1.3. Kiemelt feladataink

- a tanulás tanítása,
- az értelmi képesség fejlesztése,
- az önálló tanulási képességek kialakítása,
- a kommunikációs készség fejlesztése magyar és idegen nyelven,
- a különböző információhordozók megismertetése és használatuk elsajátíttatása,
- alap- és kulcskompetenciák elsajátíttatása,
- a pályaaorientációs tevékenység javítása, hatékonyságának növelése.

1.1.4. Tehetséggondozás

A gimnáziumban folyó pedagógiai munka egyik legfontosabb alapelve a kompetenciafejlesztés mellett az azonosított tehetségterületek fejlesztése. Alapvető célunk a tanulói tehetségek fejlesztése és kibontakoztatása. Ennek érdekében kiemelt feladatként tekintünk a tehetséggondozásra.

A tehetséggondozás folyamata

Tehetségazonosítás

- Központi és intézményi felvételi vizsgák megszervezése és értékelése
- Kapcsolattartás az általános iskolával: tájékoztatás a felvételiző tanulók tanulmányi és sportversenyeken elért eredményeiről
- Általános iskolai tanulóknak tantárgyi versenyek rendezése
- Művészeti versenyek tartása

- További korrekciók a felvett tanulók körében végzett diagnosztikus és szummatív mérések segítségével

A tehetségfejlesztés szakaszát a következő eszközökkel, intézkedésekkel tesszük hatékonyabbá:

- emelt szintű képzési formák biztosítása,
- felkészítés emelt szintű érettségire,
- versenyszervezés és versenyeztetés (tanulmányi és sportversenyek),
- az egyéni képességekhez igazodó, differenciáláson alapuló tanórai munka
- kiemelt tehetségek esetén egyéni vagy csoportos fejlesztő foglalkozások biztosítása,
- rövid és hosszú távú tehetséggondozó fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása,
- alulteljesítő tehetségek segítése,
- a kiemelt tehetségek személyiségfejlesztése, problémamegoldás és konfliktuskezelés.

A tehetséggondozás területei:

- tantárgyi tehetségek fejlesztése: szakkörök, tehetségműhelyek, egyéni foglalkozások keretében
- művészeti tehetségek fejlesztése: énekkar, színjátszó csoport, diáklap, iskolarádió, versmondó szakkör, rajzszakkör
- sport tehetségek fejlesztése: edzések, versenyeztetés, versenyszervezés, diáksportköri foglalkozások
- gazdagító programok szervezése: kirándulások, kiállítások, kulturális programok (Zengő aula), nyílt órák, rendezvények a városi kulturális intézményekben, tehetségnap szervezése
- a pályaorientáció segítése

A tehetséggondozó munkát segítő külső kapcsolatrendszerünk

- Munkakapcsolat a város közművelődési intézményeivel: részvétel előadásokon, programokon, versenyeken, közös projektekben (Katona József Színház, Katona József Megyei Könyvtár, Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ, Kecskeméti

Planetárium, Ciróka Bábszínház, Kecskeméti Katona József Múzeum, Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek))

- Számos országos intézménnyel együttműködünk tagozatok szerint: versenyek, előadások, intézetlátogatások, szaktanári továbbképzések, közös projektek, ösztöndíjprogramok (Zentralstelle für Auslandschulwesen, MATEHETSZ, Goethe Intézet, Spanyol Nagykövetség)
- Pályaorientációs és életpálya építési tevékenységterület: rendszeres csoportos és egyéni tanácsadás, helyszín biztosítása továbbtanulási rendezvényekhez, kapcsolat helyi vállalatokkal, üzemekkel, részvétel az Új Nemzedék Kontaktpont projektjein, együttműködés a HELPI Ifjúsági Fejlesztő Műhellyel, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjával és a Bács-Kiskun Megyei Szakszolgálattal
- Tehetséggondozó hálózatok építése és fenntartása: általános iskolákkal, nemzetközi iskolai együttműködések, tehetséggondozás a Bolyai Nevet Viselő Kárpát-medencei Középiskolák Szövetségének tagjaként
- Felelősségvállalásra nevelésben a Magyar Vöröskereszt Ifjúsági Tagozatával együttműködve, részvétel az ökoiskolai programban
- Érzelmi, lelki nevelés folyamatában önismereti és csapatépítő foglalkozások (HELPI) tolerancia tréningek (YFU), kulturális élmények az intézményen belül és kívül (ELTE Konfuciusz Intézet, Magyar Külügyi Társaság Ifjúsági Csoportja) diákcsera programok (AFS, Rotary Club Kecskemét)
- Versenyszervezés: Szegedi POK
- Pályázati tevékenység: Nemzeti Tehetség Program, Tempus Közalapítvány, Új Nemzedék Központ

1.1.5. A kompetencia-alapú oktatás, mint a cél megvalósítását segítő módszer

A kompetencia-alapú oktatással iskolánk az Európai Parlament és a Tanács ajánlását figyelembe véve az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák kialakítását tűzte célul a 2006/2007-es tanévtől, melynek feltételeit az akkori HEFOP 3.1.3. pályázatunk segítette. Oktatásunk előre meghatározott kulcskompetenciák megszereztetésére irányul. A 2006/2007-es tanévben 9. osztályokban bevezetett, majd

felmenő rendszerben folyó oktatásunkban az alábbi kiemelt kompetencia területek kerültek bevezetésre:

- a szövegértési-szövegalkotási,
- matematikai-logikai,
- az idegen nyelvi
- életpálya-építés
- és az IKT

A tanórákon az SDT (a Sulinet Digitális Tudásbázis) tananyag részeit, animációkat, s szaktanáraink által önállóan készített tananyagrészeket, PP (PowerPoint) prezentációkat, illetve más digitális anyagokat használunk fel.

Mindezeket nem csak a frontális osztálymunkában, hanem az időigényesebb, differenciáltabb, egyéni, sokszor páros, kiscsoportos munkaformákba építjük be.

Nagy teret szánunk a képességek, készségek fejlesztésére, az alkalmazásképes tudás kialakítására.

Mindezzel nem csak pedagógusaink módszertani kultúrája változik meg, hanem az órákon megszerezhető tudás minősége is. A módszer alkalmazásának fontos elemei a tevékenykedtetés, a differenciált oktatás, melyekhez a legkorszerűbb audiovizuális technikákat, IKT eszközöket használjuk.

A kompetencia-alapú oktatás bevezetése az intézményünkben **szemléletváltozást** eredményezett, jelentős mértékben átalakítva a tanári munkát, különös tekintettel

- a tanár személyiségére (annak példamutatására) és felkészültségére;
- a személyiségközpontú pedagógiai gyakorlat megvalósítására;
- az életkori sajátosságokat figyelembe vevő pedagógusszerep kialakítására;
- változatos pedagógiai módszerek alkalmazására (kiscsoportos munkák, projektmódszerek, a kooperatív technikák alkalmazása);
- a tanulók tudásának, teljesítményének individualizált mérésére.

Az itt megszerzett **KULCSKOMPETENCIÁK** alkalmassá teszik tanulóinkat arra, hogy felnőtt életükben is tudják majd azokat hasznosítani.

Munkánknak alapvető szerepe van abban, hogy tanulóink a négy év alatt olyan tudásra tegyenek szert, amelyek szükségesek az élet kihívásaihoz, személyes

boldogulásukhoz, hozzájárulnak társadalmi beilleszkedésükhöz, a munkában való sikeres szerepvállalásukhoz. Oktató-nevelő munkánkban a kulcskompetenciák összetett rendszerben jelennek meg – szinte valamennyi tantárgyban, azok egymásra hatásában. Valamennyi tantárgy oktatása során fontos feladat a kritikus gondolkodás, a problémamegoldás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, fejlesztése. A kulcskompetenciák sikeres elsajátítása az elkövetkezendő időben hozzájárulhat a tudás alapú társadalomban való sikeres beilleszkedéshez.

Munkánkban a következő kulcskompetenciák érvényesülnek:

Az anyanyelvi kommunikáció:

Ez a kompetencia a fogalmak, a gondolatok, tények, az érzések, az egyéni vélemények kifejtését és értelmezését foglalja magában (a hallott és olvasott szövegértés és szövegalkotás alapján). Célja a helyes és kreatív nyelvhasználat elsajátítása és használhatóságának biztosítása a társadalmi és egyéni életben, az oktatásban, a képzésben, a munkában, a családi életben.

- Alapfeltétele a megfelelő szókincs, s a szóbeli és írásos kommunikációban való jártasság elsajátítása, az irodalmi és nem irodalmi szövegek és azok stílusának ismerete a különféle élethelyzetekben.
- Célunk, hogy tanulóink ne csak a nyelvhasználat szabályszerűségeit, hanem a nyelv esztétikáját is elsajátítsák, leérettségizve olyan képességekkel is rendelkezzenek, amelyek segítik őket az élet különböző (írásos és szóbeli) kommunikációs helyzeteiben, s az itt elsajátított ismereteket sikeresen használják fel majd érveléseikben.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Ez a kulcskompetencia terület az anyanyelvi kommunikáció elemeire épít. Azon felül azonban olyan képességek elsajátítását is igényli, mint pl. más népek kultúrájának megismerése, megértése.

- Munkánkban érvényesíteni kell, hogy e kompetencia sikeres, színvonalas elsajátítása *eszköz* s *nem cél* az életben, még akkor is, ha a nyelvtudás szintje az élet során átalakul, megváltozik a hallott és olvasott szöveg értése, a beszédkészség és az íráskészség szerint.

- De befolyásoló tényező lehet, hogy milyen területen fog dolgozni a fiatal, milyen lesz nyelvtudásuk társadalmi-kulturális háttere, s hogyan változik az ő igényrendszerük és érdeklődésük.
- Az egész életen át tartó tanulás fontos része az idegennyelv-tudás színvonalas megőrzése, a szókincs, a szóbeli interakciók gyakorlása, a nyelvi stílus fejlődésének nyomon követése. Az idegennyelv-tudás segítheti az életben, a munkában való érvényesülés sikeres, a pozitív attitűd érvényesülését.

Matematikai kompetencia:

E terület a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának olyan képessége, amellyel a tanuló sikeresen oldja meg a mindennapok problémáit. Ez a kompetencia eltérő mértékben öleli fel a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását és használatát, a különböző képletek, modellek, grafikonok és táblázatok sikeres alkalmazását.

- Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek a szükséges ismeretekkel, képességekkel: a számok és mértékek, alpműveletek ismeretével, a matematikai fogalmakkal, összefüggésekkel, amelyek az életben való érvényesülésüket segíthetik. Azaz: rendelkezzenek azokkal a képességekkel, amelyeket alkalmazni tudnak a mindennapi életben, a munkahelyeken és odahaza.
- Képesek legyenek a matematika nyelvén is kommunikálni, s tudják hosszú távon is a használni a megfelelő segédeszközöket.
- Az *igazság* tiszteletére kell a súlyt helyezni, s arra, hogy a tanuló a dolgok logikus okát és érvényességét keresse, ha ez sikerül, mindezek segíthetik a pozitív attitűd kialakulását.

A természettudományos kompetencia:

Olyan képességek és készségek elsajátítását jelenti, amelyek segítségével a természetben lezajló folyamatok megértését megkönnyíti. Fontos szerepet kap a műszaki kompetencia mindezen túl, mely az élet és az emberi tevékenység okozta változások megértését segítheti úgy, hogy az egyéni és közösségi felelősséget is szem előtt tartja.

E kompetencia területen elengedhetetlen a természeti világ alapelveinek, alapvető fogalmainak, módszereinek, a technológiai folyamatoknak az ismerete. Mindezek

birtokában lesz csak képes az egyén könnyen megérteni a tudományos elméleteket, s azok alkalmazását.

- A természettudományos kompetenciák birtokában tanulóink képesek lehetnek a természettudományos és műszaki műveltség területeinek megértésére, gyakorlati alkalmazására, az új technológiák munkájukban való beépítésére, és az áltudományosság ellen való fellépésre.
- Ám mindez egy kritikus és kíváncsi attitűddel is párosul, illetve olyan etikai érvényesülésével, amely a biztonságot és a fenntarthatóság tiszteletét is magában foglalja, mert csak így lehet sikeres a családi, a közösségi léttel kapcsolatban.

Hatékony és önálló tanulás

Tanulóink képesek legyenek kitartóan, egész életen át tartóan tanulni, saját tanulásukat szervezni.

Képesek legyenek az új ismeretek önálló megszerzésére, feldolgozására, beépítésére, alkalmazására. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy az élethelyzetek sokaságában, otthon és a munkában, a tanulásban és képzésben egyaránt sikeresen használja az elsajátított ismereteket.

- E terület alapvetően hozzájárulhat tanulóink karriercéljainak sikeres eléréséhez.
- Ez a kompetencia az alapvető képességeken túl az információs társadalom technológiáinak ismeretét is magában foglalja. Mindez hozzájárulhat a sikeres életvitelhez, az új tanulási lehetőségek felkutatásához, a tanult ismeretek sikeres alkalmazásához.

Digitális kompetencia

E terület az információs társadalom technológiáinak ismeretét és használatát öleli fel.

Olyan készségeken alapul, mint pl. az információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje. Ezen túl meg tudja valósítani a kommunikációt és hálózati együttműködést az interneten keresztül.

- E kompetencia a természetnek, az információs társadalom technológiáinak alapos ismeretét jelenti mind a személyes, mind a társadalmi életben.
- Tanulóink sajátítsák el a főbb számítógépes alkalmazásokat tanulmányaik során: a szövegszerkesztést, az adattáblázatok, adatbázisok, az információtárolás

kezelését, az internet kínálta lehetőségek és az elektronikus média által kínált kommunikációt (email, hálózati eszközök).

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes és szociális jólét követelménye, hogy tanulóink rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, amelyek saját fizikai és mentális egészségüket befolyásolhatják. Sajátítsák el azokat az ismereteket és tevékenységeket, amelyekkel sikeresen és hatékonyan vehetnek részt a társadalmi és szakmai életben.

- E kompetencia alapja az a képesség, amely alapján a tanuló hatékonyan fog kommunikálni, figyelembe veszi és megérti a különböző álláspontokat, kezelni tudja majd a stresszt, és a változékonyság iránt is fogékony lesz.
- Ki kell alakítani ezen kívül tanulóinkban az együttműködés, a magabiztosság érzését.
- Az állampolgári kompetencia a közügyekben való jártasságot, a hatékony együttműködést, a helyi és a nagy közösség problémáinak megoldása iránti érdeklődést alakítja ki.
- E kompetencia területen sajátítsa el a tanuló az emberi jogok tiszteletben tartását, tisztelje a demokráciát, értse a vallási és etnikai csoportok működését. o Képes legyen a tanuló felnőtt életében a felelős közösségi munkára, tudjon részt venni a demokratikus döntéshozatalban, a közös értékek elfogadtatását tartsa tiszteletben munkájában.

Estztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Ez magában foglalja a tradicionális művészetek nyelvének megismerését a média segítségével, különös tekintettel az irodalomra, a zenére, a drámára, a vizuális művészetekre (a fotóra, a filmre, a tévére), a táncra, az építőművészetre, a képzőművészetre.

- A tanulóban tudatosodjon, mi tartozik a nemzeti kulturális örökségbe, melyek azok az alapvető művészeti alkotások, amely a nemzeti kultúrkincset képezik, s milyen új tendenciák jellemzik a művészet átalakuló új formanyelvét.
- Tanulmányai során sajátítsa el a művészi önkifejezés, a műalkotások elemzését, a saját és mások nézőpontjának összevetését.

- A művészetek iránti nyitottság és érdeklődés nemcsak ismereteit gazdagíthatja, hanem teljesebbé teheti a személyiségét, segítheti az emberi viszonyok kiépítését, a világban való eligazodást.

Eljárások, eszközök

- a differenciált oktatás széles körű megvalósítása, a kooperatív technikák alkalmazása,
- a projekt módszer és az IKT alkalmazása a tanórákon,
- a könyvtárhasználati órák tudatos beépítése a tanmenetbe,
- csoportbontás:
- a nyelvi kommunikációs készség fejlesztése érdekében idegen nyelvekből, a gondolkodási képesség fejlesztése érdekében matematikából,
- a számítástechnikai jártasság megszerzése érdekében informatikából
- az egy osztályban tanító tanárok együttműködésének fejlesztése a közös célok elérésének érdekében,
- a tanórán kívüli önálló feladatok, tevékenységek elvégeztetésével segíteni az önálló tanulás és ismeretszerzés képességének fejlődését,
- az intézményen belüli eltérő tanulási utak lehetőségének biztosításával segíteni a tanulók pályaválasztását,
- a reális és sokoldalú információáramlás

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelésfilozófiai elvéhez híven oktató-nevelő munkánk minden területén a személyiség fejlesztése a fő feladatunk, ezért az ehhez kapcsolódó pedagógiai feladatok nem csak ebben a fejezetben, hanem a nevelési program és a helyi tanterv minden egyes elemében megjelennek. A személyiség fejlesztése a képességek fejlesztésén keresztül valósul meg. A képességek kialakítása és fejlesztése a szükséges tevékenységek gyakoroltatása révén valósítható meg. A személyiségfejlesztés első feladata a személyiségjegyek feltárása, a kiindulási állapot rögzítése. A személyiség fejlődése szempontjából az általunk legfontosabbnak tartott pedagógiai feladatok, a feladathoz rendelt eszközök, módszerek:

Feladat

Eszköz, módszer

	Tanórán és tanórán kívül: drámajátékok, disputakör működtetése, önálló és csoportmunkában önismereti játékok, tréningek.
Önismeret fejlesztése	Az önmegvalósítás színtereinek bővítése a hagyományos sport- és tanulmányi versenyeken túl: ének-, zene- és képzőművészeti tevékenységek, irodalmi próbálkozások, színjátszó kör.
Együttműködési képesség fejlesztése	Az ún. kooperatív tanulás alkalmazása, csoportmunkák szervezése tanítási órán. Tanórán kívül közösségi feladatok megvalósítása, tanulmányi és sport csapatversenyek szervezése.
Szociális képességek fejlesztése, úgy mint a segítség és a konfliktuskezelés	Tanár-diák kapcsolat erősítése a személyes beszélgetések megteremtésével, az egy osztályban tanító tanárok összehangolt tevékenysége révén. A konfliktuskezelés módszereinek elsajátítása. A segítség gyakorlása az élet különböző területein, pl. árvízkárosultak megsegítése vagy határon túli iskolai könyvtárak segítése.

	Az élő, a történelmi, az irodalmi személyek segítő cselekedeteinek megismerése.
Demokratikus iskolai élet szervezése	A diákönkormányzat működési feltételeinek megteremtése, a diákjogok érvényesítése.
Kognitív képességek fejlesztése	Az önálló, illetve aktív tanulást előtérbe helyező tanítási módszerek alkalmazásával: differenciált oktatás, projekt módszer, önálló feladatok adása
Kommunikációs képességek fejlesztése	Alapképességeinek – beszéd, olvasás, írás – fejlesztése minden órán: az önálló, értelmes beszéd gyakoroltatása; önálló, írásbeli munkák készítése; az olvasási képesség magasabb szintjeinek (kritikai, illetve alkotó olvasás) elérése érdekében végzett tevékenységek.
Versengés képesség	Versenylehetőségek teremtése - csoportos, egyéni tanulmányi, sport, fejlesztése játék, előadói, művészeti stb.
Az egészséges életmód kialakítása	Ismeretterjesztő előadások szervezése, személyes példamutatás, információforrások biztosítása: szakfolyóiratok, CD, videó. Egészségnevelő programok, versenyek szervezése, tanórán kívüli sportolási lehetőségek biztosítása.

1.3. Az egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1. Az egészségfejlesztés iskola feladatai

A Bolyai János Gimnázium egészségnevelési programja **szervesen illeszkedik a Pedagógiai programba, s kiegészül a Környezeti nevelési programmal.**

Egymásra épülő és egymást kiegészítő programok ezek, amelyek mind **az iskolai szervezeti életet döntő mértékben befolyásolják** *(drogprevenciós akciók, a szexuális felvilágosítást szolgáló ismeretterjesztő előadások, az egészségmegővást segítő kiállítások, beszélgetések, iskolai filmvetítések, az iskolán belüli erőszak megelőzése).*

Sok esetben **tantárgyközi együttműködésben** valósulnak ezek meg, mint pl. a biológiai és az osztályfőnöki munkaközösség témára koncentráló rendezvényei, közös hasznosítású óratervei.

Természetesen az egészségnevelési programunkat **külső segítség** nélkül nem lehet elképzelni. Már értékes hagyományai vannak ennek, pl. **a HELPI-vel, a RÉV-vel, a Megyei Kórházzal tartott, szervezett rendezvények** – külső előadókkal, helyszíni látogatásokkal, órai demonstrációkkal.

Kiemelt szerepet játszottak eddig is a Bolyai János Gimnázium életében az egészségnevelést, az egészségmegővást szolgáló, segítő **pályázatokba való bekapcsolódások**. Pl. a drogprevenció terén az Anyagismeret és a Vedd észre c. kiadványok elkészítése a társszervekkel együtt, amelyek aztán kecskeméti középiskolásokhoz is elkerültek.

Az iskola egészségnevelési programjáért felelős munkabizottság:

- az igazgatóhelyettes,
- iskolapszichológus
- a biológia-kémia-földrajz munkaközösség vezetője,
- a testnevelés munkaközösség vezetője,
- az osztályfőnöki munkaközösség vezetője,
- az ifjúságvédelmi felelős, egyben az intézmény drogügyi koordinátora,
- az IDB-t segítő tanár,
- a szülői szervezet képviselője.

PROBLÉMAFELTÁRÁS – HELYZETÉRTÉKELÉSEL

A Bolyai János Gimnázium egészségnevelési programjának kidolgozásához, az egészségnevelési stratégia kimunkálásához ún. szükséglet-felmérést végzünk.

A vizsgálatot az iskola egészségfejlesztéséért felelős csoport végzi el és értékeli.

A problémafeltárást és helyzetértékelést a következő csoportok, személyek körében végezzük:

- Szülők (az iskolai szülői szervezet közreműködésével);
- Iskolavezetés;
- Az iskolai egészségnevelésért, -fejlesztésért felelős csoport tagjai;
- Iskolaorvos;
- Iskolapszichológus
- Az iskola azon tanárai, munkaközösség-tagjai, akik az egészségneveléssel kapcsolatos szoros ismereteket tanítanak (biológiai-kémiai-földrajz, testnevelési, osztályfőnöki munkaközösség tagjai);
- Az ifjúságvédelmi felelős;
- Az iskola végzős diákjai;

Célja, hogy folyamatosan nyomon követhessük – ún. követéses vizsgálattal – a változásokat, tendenciákat, és azokat beépíthessük pedagógiai, egészségnevelési programunkba.

A PROGRAMOT SEGÍTŐ KAPCSOLATOK (SZÍNTEREK ÉS KAPCSOLÓDÁSI PONTOK)

Szülők (család)

Az iskola fennállása óta nagy gondot fordít a szülőkkel, a családokkal, mint legfontosabb társakkal kialakított őszinte, bizalmon alapuló kapcsolatnak. Ez szolgálja a megfelelő tájékoztatást, tájékozódást, a kölcsönös információcserét, amely nagymértékben segítheti az intézmény egészségnevelési programjának végrehajtását is.

Szülői szervezet

A Bolyai János Gimnázium életében, a közös gondolkodásban, az intézmény programjainak kialakításában fontos szerepet tölt be e szervezet. Amolyan hidat jelent a gimnázium és a szülők között.

Iskolaorvos

Jogszábaály biztosítja, hogy van kijelölt orvosa, a tanulók fogászati ellátását, szűrését végző fogorvosa is az intézménynek.

Feladatuk:

- A tanulók életkorhoz kötődő testi fejlődését és az érzékszerveket érintő vizsgálata. Szekunder prevenció – az életkorhoz kötődő szűrővizsgálatok alapján megállapított krónikus betegségek, kóros elváltozások korai felismerése.
- Közreműködnek a közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi, balesetvédelmi feladatok ellátásában. E munkában a Megyei kórház szakorvosai, mint felkért előadók szerepelnek évek óta egészségnevelést szolgáló ismeretterjesztő előadásainkon.

Iskolapszichológus

Az intézményben működő iskolapszichológusnak joga van ahhoz, hogy...

- önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, anyagokkal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen
- elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül
 - konzultációt kezdeményezzen a pedagógussal, szülővel
 - pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben gyermeknek/serdülőnek vagy gyermek-/serdülőcsoportnak
 - tanulást és közösségfejlesztést segítő felméréseket, megfigyeléseket, óralátogatásokat végezzen az iskolai osztályokban
 - a gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését és a pedagógiai munka differenciálását segíti elő
- tanítási óra, pedagógiai foglalkozás időpontjában, azzal párhuzamosan, a pedagógussal egyeztetve, egyéni (nem csoportos) pszichológiai tanácsadás érdekében, saját szobájában fogadjon gyermeket, melynek során a gyermek távolmaradása a tanítási óráról engedélyezett és nem von maga után szankciókat.

Az intézményben működő iskolapszichológusnak kötelessége...

- figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul
- a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe (SZEK) alapján szervezni munkáját különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit
- munkájának megvalósításában támaszkodjon az Iskolapszichológia Szakmai Protokolljának (ISZP) útmutatásaira és a munkaköri leírásában foglaltakra.

A programot segítő, koordináló csoport – különösen a következő területeken nyújt ismereteket:

- Az életmód és a betegségek összefüggései.
- A kamaszkori egészségmegóvás.
- A serdülőkor változásainak ismerete, segítségadás érzelmi, magatartási, életmód és szexuális szokások, problémák, krízisek megoldásában.
- A környezet egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás egészségügyi kérdéseiben – ismeretterjesztő előadások szervezése, vetélkedők, informatív anyagok az iskolaújságban, faliújságokon, osztályokba eljuttatott szóróanyagokon.

Gyermejkölési szolgálatok, nevelési tanácsadók

A gyermekvédelmi munkában nyújtanak segítséget e szolgálatok szakemberei.

ÁNTSZ, Megyei Kórház

Ez intézmények szakemberei részt vesznek mind a tanácsadásban, mind az intézményi egészségnevelési stratégia kimunkálásában – ők adják a segítő kapcsolatot elsődleges szakember háttérét.

Rendvédelmi szervek

A Kecskemét Megyei Jogú Város és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési osztályainak munkatársaival az eddig is rendszeres kapcsolat fenntartása indokolt, különösen a drogprevencióval kapcsolatban.

Cél: A szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.

TÁJÉKOZÓDÁS, ISMERETSZERZÉS AZ ÉRINTETTEK KÖRÉBEN

A szülők körében

Véleményük megismerése a Bolyai-napokon, szülői értekezleteken, fogadóórákon, a szülőknek szervezett ismeretterjesztő előadáson. A tematikusan szervezett, ún. évfolyam-szülői értekezletek alkalmasak arra, hogy egymás véleményét is megismerjék a szülők, tanárok.

A diákok körében

Az osztályfőnöki, a testnevelés, a biológiai-kémiai-földrajz munkaközösség kérdőíves vizsgálódásai, játékos vetélkedői a Bolyai-napokon, a diáknapon. Az iskolaújságban, az Irodalmi Bolygatóban rendszeresen jelennek meg a drogprevencióval, az egészséges táplálkozással, higiéniával, baleset-megelőzés és elsősegélynyújtással kapcsolatos cikkek.

Ezeket egészítik ki a szaktárgyi téma-feldolgozások a biológia, a kémia, a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órákon. A művészeti nevelést szolgáló rajzórakon és szakkörökön minden évben pályázati munkák készülnek a különböző aktuális egészségnevelést szolgáló témákban.

A pedagógusok körében

Tantestületi, nevelési értekezleteken információgyűjtés, -átadás, programismertetés, ötletkérés történik, amelyet az egészségnevelési koordinációs csoport az éves munkaprogramba állít.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ISKOLAI TERÜLETEI

A Bolyai János Gimnázium pedagógiai programjában meghatározott nevelési célkitűzések rendszerébe épülnek be az egészségneveléssel kapcsolatos témák, mint pl.:

- Önmagunk és egészségünk állapotának ismerete;
- Az egészséges életmód, mozgás fontossága;
- Az egészséges életmód értékrendszere;
- Étkezés, táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- A barátságok, párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben;
- Krízishelyzetek – és megoldásuk. Felismerési és kezelési stratégiák;
- Tanulási technikák – az egészségmegőrzés érdekében;

- Az idővel való gazdálkodás a tanulásban;
- Rizikóvállalás és határai;
- A szenvedélybetegségekről;
- Környezet és az egészség;

Az osztályfőnöki munkaközösség évenként áttekinti a programot és javaslatot tesz annak korrekciójára, kiegészítésére, ha szükséges. Minden évben vizsgálja, hogy iskolánkban megjelennek-e, érvényesülnek-e az életkori sajátosságokhoz köthető témák, pl.:

- Az egészséges táplálkozás;
- A szenvedélybetegséggel való foglalkozás;
- A szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció;
- A testi higiénia;
- A környezeti ártalmak;
- A testedzés, a mozgás;
- Ellenőrzi, hogy az iskola termei, különböző helyiségei megfelelnek-e berendezésben, padok, számítógépasztalok elhelyezésében, világításban, szellőztetésben a kívánalmaknak; az intézményben a napi órarend tervezésekor a mozgásigény biztosított-e a tanulóknak.

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDSZEREI

- Leghatékonyabb a saját szervezésű, tematikus nevelési programjainkba illeszthető rendezvények szervezése. Ilyen a Bolyai-napok egészségnevelést szolgáló ismeretterjesztő előadásai, kiállításai, a diáknapi rendezvényei, amelyen diák és tanár együtt vesz részt a programon.
- Meghívott szakelőadók segítségével osztály vagy évfolyam szintű előadások tartása.
- Pályázatok, versenyek az egészségnevelési csoport és az IDB szervezésében.
- Az iskolai környezet óvása, rendezése, alakítása.
- Osztálykirándulások, sportversenyek – házi bajnokságok szervezése, rendezése.
- A mindennapos testedzés, egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósulása.
- Tantárgyközi együttműködés az egészségnevelési szemlélet koncentrációjában.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM TERÜLETE – PREVENCIÓ, MEGELŐZÉS

LELKI EGÉSZSÉG (mentálhigiéné) tematikája, tartalmi megvalósításának területei:

- A serdülőkor, mint a személyiség kialakulásának döntő szakasza, az életkorból fakadó problémák, feszültségek (önállóvá válás, a döntés felelőssége, konfliktusok szülőkkel és pedagógusokkal, kortárs csoportok az iskolában és azon kívül stb.)
- Önismeret, önkontroll, önértékelés, önbizalom.
- Képességeink és korlátaink tudata, önnevelési készség és stratégia, gátlások leküzdése és kialakítása, saját idegrendszerünk, hangulataink ismerete, készség és képesség kezelésükre.
- Képességeinknek, ambícióinknak és kondícióinknak megfelelő optimális testi-lelki terhelésre törekvés, az alulterhelés és a túlterhelés veszélyei.
- A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának „technikái”.
- A megfelelő konfliktuskezelés, mint a lelki egészség feltétele, és a megfelelő mentálhigiénés állapot, mint az eredményes konfliktuskezelés feltétele. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.

A diákok személyiségének fejlődését elsősorban az osztályfőnök hivatott nyomon követni, aki a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás révén is segíti a tanulók egészséges lelki fejlődését, pszichikai egyensúlyát. Az *egy osztályban tanító tanárok* rendszeres megbeszélései jó alkalmat teremtenek arra, hogy képet kapjanak az egyes osztályokról, ill. diákokról. A tapasztalatok kicserélése mellett ez módot teremt az osztályra vonatkozó közös stratégiák megfogalmazására is feldolgozásának, hasznosításának képessége.

A pedagógusoknak, osztályfőnököknek figyelmet kell fordítani a társadalomban és napjainkban már az iskolában is megjelenő bántalmazás és agresszió megelőzésére, továbbá a bántalmazott tanulók beilleszkedésének elősegítésére, ennek érdekében szükség esetén az iskola együttműködik az iskola-egészségügy szolgálattal.

2020. szeptembere óta munkánkat iskolapszichológus is segíti. Segítségével a problémás helyzetek feldolgozására, megoldására mind osztályszinten, mind kiscsoportos keretek között, vagy akár egyéni foglalkozásokon is lehetőség van.

E témakörre **több tantárgyi programban** van utalás, és természetes az összekapcsolódás a testi egészséggel foglalkozó részlettel. Önálló témakörként, valamint

ötvezve az osztályfőnöki munkaprogrammal történő szerepeltetését – kiemelt jelentősége mellett – a pedagógiai gyakorlatban általános elhanyagolása indokolja.

A tantárgyközi együttműködésben a következő témák kerülnek feldolgozásra: **biológia, osztályfőnöki munkaprogram, valamint az etika, a társadalomismeret, a művészetek tantárgyban.**

- Emberismeret, empátiakészség, figyelmesség, tapintat, alkalmazkodási készség, rugalmasság, ugyanakkor az autonómia megőrzésére irányuló erő, belső stabilitás.
- Az önálló döntés képessége, a lehetőségek mérlegelése, személyes felelősségvállalás.
- A művészi önkifejezés, a humor, a játék, a műélvezet mint a lelki egészség helyreállításának, a feszültségek oldásának hatékony eszköze.
- Élményképesség, érzelmi jelenlét mindabban, ami történik velünk, a pozitív és a negatív élmények feldolgozásának képességei.
- Saját magunk tisztelete, méltósága; egyéniségünk színeinek vállalása.
- Az érzelmeink vállalása, s a velünk kapcsolatban álló emberek ösztönzése ezek vállalására.
- Az emberi kapcsolatok értéként való elfogadása, érzékenység az emberi gesztusok esztétikuma iránt.
- A lelki kiegyensúlyozottságot veszélyeztető tényezőkkel szembeni tudatos védekezés, a káros hatások ellensúlyozására törekvés.

Az osztályfőnöki órák célja az oldottabb légkör megteremtése. Ha az osztályban sikerül ezt az oldott hangulatot kialakítani, számítani lehet a diákok őszinte vallomásaira. Ennek feltétele, hogy igényeljük egymás meghallgatását, s mindez épüljön bizalomra, jellemezze a diszkréció. Bizonyos nagyon személyes témák megbeszélése történhet informális kiscsoportokban.

TESTI EGÉSZSÉG

Ennek **tematikája**, nevelési-oktatási programja a különböző, **biológiai, osztályfőnöki és testnevelési munkaprogramokban szervezendők.**

- Az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészséges életmód szokásrendszerének kiépítése.

- A testi és lelki egészség összefüggései (pl.: az önfegyelem, az akaraterő, az én-azonosság szerepe az egészség iránti igény kialakulásában; a pszichés zavarok testi jelei; a lelki egészség megerősítése esélyt ad az egészségkárosító szenvedélyek megelőzésére).
- Saját testünk, szervezetünk működésének ismerete, mint az önismeret szerves része (egyéni hajlamok, jellegzetes betegségtünetek felismerése, a hipochondria tudatosítása).
- A serdülés testi sajátossági, a serdülőkori biológiai, pszichológiai érés folyamatának ismerete, megértése.
- Genetikai ismeretek, az öröklődés jelentőségének felismerése.
- Az egészséget fenyegető tényezők ismerete, törekvés ellensúlyozásukra (a környezet károsító hatása, helytelen életvitel, egészségtelen táplálkozási szokások, stressz stb.).
- Fertőzések, járványok. A betegségek megelőzésének módjai (környezeti ártalmak minimalizálása, személyes higiéné, az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása, törekvés a lelki egészség megteremtésére stb.).
- Balesetek megelőzése a (a balesetveszély felismerése, balesetvédelmi szabályok ismerete, betartásuk; segítségnyújtás baleseteknél).

ISKOLAI DROGSTRATÉGIA

Mai világunkban a szülőknek egyre kevesebb ideje marad a munka mellett a gyermekek felneveléséhez. Sok esetben a szülő sem rendelkezik olyan stratégiával, ami egy-egy probléma, konfliktus megoldásához fontos lenne, így ezeket a modelleket nem is tudja elsajátítani a gyermek.

Egyre nagyobb feladat hárul a nevelési-, oktatási intézményekre, egyre nagyobb szerepük lesz, egyre nagyobb a felelősségük abban, hogy a gyermek személyisége a képességei és lehetőségei szerint a megfelelő irányba fejlődjön. Segít azoknak a készségeknek a megerősödésében, ami nélkülözhetetlen a diákok eredményes szocializációjához.

A személyiségfejlesztő munka során egyfelől olyan életvezetési stílust kell kialakítani, ami segít „nemet” mondani mind a legális, és illegális drogok, élvezeti szerek használatára, másodsorban pedig a támogatásra szoruló diákok megkapják a segítséget, érezzék, hogy törődnek velük.

Az iskolai drogstratégia kialakításának előkészítő szakaszai

- Szükséges, hogy **a tantestületnek egységes álláspontja legyen** a témával kapcsolatban, azonos viszonyulást mutassanak a problémás helyzethez.
- A segítő kapcsolatokat fel kell térképezni az iskolán belül, amit a vezetés, az iskolapszichológus, az ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnökök és szaktanárok jelentenek, és az iskolán kívül, akik azok a szakemberek, akik részt vesznek a prevenciós munkában. A külső kapcsolatok azért is fontosak, mert ide irányíthatók az érintett fiatalok, a szülők, és a kollégák is.
- Tartós és folyamatos **kapcsolat kialakítása a kecskeméti helyi civil szervezetekkel** (RÉV, HELPI), akikkel a lehetőségek szerint akár egy pályázat keretében közös prevenciós programot kialakítani az egész tanévre nézve. Ebben nemcsak a diákok foglalkoztatottak, hanem a kollégák is, akik egészségfejlesztő team keretében segítik az iskolai drog prevenciós és egészségfejlesztő munkát.
- Különleges szerepe van **az iskolapszichológusnak, a védőnőnek** és a védőnői hálózatnak, ők a prevenciós programok elkészítésében segítenek.

Kölcsönös kapcsolatot kell kialakítani és fenntartani a helyi rendészeti szervekkel, akik továbbképzéseket tartanak jogi, rendészeti, közlekedési témákban.

Állapotfelmérés szinterei:

- Diákközösség, akiktől közvetetten és közvetlenül történhet az információ begyűjtése. Használhatók kérdőívek, szöveges felmérőlapok, osztályfőnöki órán téma-feldolgozások, esetmegbeszélések.
- Szülők véleményét, álláspontját kell megismernünk a szülői értekezletek és a fogadóórák alkalmával.
- A tanárok segíthetnek problémakezelési módszerek ajánlásában.
- A legfrissebb információkhoz juthatunk hozzá a helyi és országos egészségügyi szervezetek honlapjairól a drogfertőzöttségről.

Feladatok, tevékenységek szinterei

Az összegyűjtött információk alapján megfogalmazzuk az adott iskolai év feladatait.

Helyszínek:

- Iskolai programok

- Tanórai foglalkozások, ahol elsődlegesek az osztályfőnöki órák témamegbeszélései, de sok szaktárgyi óra témája is kapcsolódik az egészségfejlesztéshez.
- Tanórán kívüli foglalkozások, így a több napos Bolyai-napokon a témához kapcsolódó filmvetítések, megbeszélések, külső szakemberek előadásai, tréningjei is szerepet kapnak.

Értékelés

- Elsődleges szerepük van az osztályfőnököknek, egy-egy problémás helyzet felismerésében és a probléma kezelésében. Ők tudják leginkább követni azoknak a diákoknak a sorsát, akik érintettek lettek valamely szenvedélybetegség kipróbálásában és folyamatos használatában.
- Folyamatos monitorozó szerepük nélkülözhetetlen. Bármilyen irányú változást nekik kell érzékelni, észrevenni, és mindenképpen jelezni a megfelelő embereknek, és így módosítani az addigi kezelési stratégiát.
- Természetesen a tanároknak, a szülőknek és a külsős segítő szakembereknek együttesen kell összefogni egy-egy problémás helyzet kialakulásakor, és így a közös értékelés sem maradhat el.

A prevenció formái, szervezeti keretei, lehetőségei:

- iskolai rendezvények, kiállítások, vetélkedők, ismeretterjesztő előadások, pl. szexológus, belgyógyász előadókkal,
- drogprevenciós programok a RÉV, a HELPI előadóival, felkért külső közreműködőkkel,
- iskolai diákszínjátszó-köri tevékenységben,

Tantárgyközi programként nagyon fontos a **személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tennivalók** szervezése, összehangolása.

AZ EGÉSZSÉG MEGÓVÁSA, MEGŐRZÉSE, FEJLESZTÉSE

Az iskolai étkeztetés

- A Bolyai János Gimnáziumban valamennyi étkezésre jelentkező tanulónak van lehetősége kulturált körülmények között, az egészséges táplálkozást szolgáló étkezésre.
- Tudjuk, hogy a gyermek étkezése a fejlődő szervezet igényei miatt is különös odafigyelést igényel. Fontos tehát a **táplálkozási ismeretek bővítése, az iskolai**

étkeztetés milyenségének javítása. Ennek érdekében szükség esetén jelezzük problémáinkat az ebédet szolgáltató cég és a büfét üzemeltető vállalkozó felé. Csak így válhat közös érdekűvé az egészséges életmódot szolgáló étkezés.

- **Tanóráinkon, tanórán kívül ismeretterjesztő előadásainkon** fontos, hogy megismerjék a bolyaisok azt, milyen **egészségkárosító, betegségeket előidéző** is lehet a fiatal korosztályra sajnos jellemző túlsúlyosság, illetve a rendszertelen étkezés, vagy a kor divatjává váló fogyás, s a kóros alultápláltság.
- A Bolyai János Gimnáziumban ezután is fontos egészségnevelési, egészségfejlesztési programrész a **helyes táplálkozásra nevelés**, az étkezés minőségére való figyelemfelhívás, az étkezés kultúrájára való nevelés.
- A tanulók fogékonyak az új befogadására, **választási lehetőségük van.** A konyhát működtető vállalkozóval történő egyeztetés alapján igyekszünk elérni, hogy az **iskolai étkeztetés megfeleljen a kor színvonalának, az étkek legyenek ízletesek, esztétikusak.**
- Az iskolavezetés figyelembe véve az egészséges étkezést **az iskolai büfében** csak olyan cikkek, élelmiszerek árusítását engedélyezi, amelyek a középiskolás korosztályt egészségileg nem károsítják.
- Biztosítjuk, hogy a tanulási időben nyitva tartó iskola büfében kapható legyen állandóan az **egészséges táplálkozást szolgáló péksütemény, tejtermék, gyümölcs.** Ez természetesen a büfét üzemeltető vállalkozó kötelessége.
- A Bolyai János Gimnázium nevelőtestülete átérzi az egészségneveléssel kapcsolatos kérdések tanórába, tanórán kívüli foglalkozási keretekbe történő beiktatását.
- Valljuk, hogy csak a Pedagógiai program és a Környezeti nevelési program összhangjában lehet hatékonyan és sikeresen végezni ez irányú feladatainkat.

1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Az elsősegélynyújtás célja a segítség adása addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik. A laikus elsősegély nyújtónak nem gyógyítania kell, hanem csökkentenie kell a

baleset, vagy rosszullet következményeit, lehetoleg megelőzni a további állapotromlást. A legfontosabb feladatának az elsősegélynyújtó az élet megmentését, a további egészségkárosodás megakadályozását és a gyógyulás elősegítését tekintse.

Az elsősegélynyújtónak tudnia kell:

- légút biztosítását
- nem lélegző sérült újraélesztését
- vérzéscsillapítást
- megfelelő fektetési mód alkalmazását
- a törött testrész mozdulatlanságának biztosítását
- mérgezés ellátását
- sebek ellátását.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Az elméleti tudás elsajátítása után a szakember (szaktanár, védőnő, szakorvos) gyakorlati bemutatót tart a tanulók számára. Végül a diákok maguk is kisebb csoportokba rendeződve kipróbálják a gyakorlatban az elsősegély nyújtás alapvető elemeit.

Az elsajátítandó ismeretek színterei:

- Osztályfőnöki óra
- Szaktárgyi óra (biológia, kémia, testnevelés)
- Védőnői foglalkozás
- Szakember által tartott foglalkozás

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.4.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Kezdetől fogva alapvető feladat a szakórákon és az osztályfőnöki órákon a véletlenszerűen egy osztályba kerülő tanulókból olyan közösség formálása, amely képes egy közös értékrend elfogadására, egymás segítésére, a munka szervezésére, a közvetlen tapasztalatszerzés segítésére, a tanulók önállóságának, öntevékenységének kialakítására, fejlesztésére. Szívesen támogatjuk a tanulók kezdeményezéseit, változatos munkaformákkal segítjük a kölcsönös segítségnyújtást, egymás közös ellenőrzését.

Szükség van a közös cselekvések fejlesztésére is: példamutatással, értékeléssel, továbbá bírálat, önbírálat segítségével – a pedagógus közvetlen, majd közvetett irányításával. A közösség legyen képes a már elért eredmények megtartására és fejlesztésére, a tananyag minél jobb elsajátítására különböző munkaformákkal. Az egyes tantárgyak közösségfejlesztési feladatait a tantárgyi követelmények tartalmazzák.

A kooperatív együttműködést erősítve, meg kell tanulnia a diákoknak a másság elfogadását, meg kell oldani a hátrányos helyzetű tanulók beillesztését a tanóra menetébe, a közösségépítés szempontjából. Fejleszteni kell a szociális kompetenciákat: empátia, egymásra figyelés, tolerancia, alkalmazkodó képesség.

1.4.1. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

Célunk a pedagógiai alapelvek között megfogalmazottakon túl a közösségi szabályok kialakítása, elfogadtatása, a közösségért tenni akaró és felelősséget vállaló diákok nevelése.

Ennek érdekében a tanórán és egyéb foglalkozásokon sokrétűek **feladataink**:

- szociometriai mérésekkel követni a közösségek fejlődését,
- a meglévő iskolai hagyományok ápolása és fejlesztése,
- tanulmányi és osztálykirándulások szervezése a következő célok figyelembevételével:
 - honismeret jegyében Kecskemét nevezetességeinek megismertetése
 - Magyarország különböző tájegységeinek megismertetése
 - magyarságtudatunk erősítése – részvétel a Határtalanul programban
- általános műveltség növelése (múzeum-, színház- és koncertlátogatás),
- az egészséges életre nevelés (gyalogtúrák, kerékpártúrák),
- szakmai specialitások figyelembevétele: pl. atomerőmű vagy CompFair;
- projektek szervezése,
- házi versenyek szervezése,
- más iskolák diákjaival szakmai vagy kulturális kapcsolat kialakítása,
- külkapcsolatok és partnerkapcsolatok ápolása, kiterjesztése több nyelvterületre is,

- a környezetvédelemhez és az egészséges életmódhoz kapcsolódó világnapok alkalmából kiállítások szervezése,
- bekapcsolódás környezetvédelmi akciókba,
- szociális és jótékonyági akciók felkarolása,
- diákkörök működtetése,
- a nemzeti ünnepek méltó, színvonalas, változatos megünneplése,
- zenei, képzőművészeti és irodalmi programok szervezése az iskolában és az iskolán kívül.

1.4.2. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A diákönkormányzat szervezi a diákélet hagyományos megmozdulásait (pl.: gólyanapok, gólyabál, diáknap). A munkájukat segítő pedagógus kiemelt feladata, hogy erősítse a diákönkormányzatot a demokrácia létformájának megtanulásában és a mikrokörnyezetben való begyakorlása terén, illetve a közéleti felelősségre nevelés érdekében. Fontos momentuma ennek a már hagyományos diáknapon a diák-diri választása, a közösségi és szabadidős programok megszervezése és a diákönkormányzat mellett működő ÉVA (érdekvédelmi albizottság) tevékenysége. Az IDB-nek évente legalább egy alkalommal diákközgyűlést kell szervezni, ahol a delegáló közösségek és egyének kifejtethetik véleményüket.

1.4.3. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A szabadidős tevékenységek olyan szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók mindennapjaihoz, személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz, segítik a pozitív irányú emberi kapcsolatok kialakítását. Hatása érvényesül a csoporton belül, de kihat az iskola más területeire is.

A csoportokban végzett közös tevékenység segíti az önismeret elmélyítését, fejleszti az önfegyelmet, együttműködésre serkenti a tanulót. A különböző tevékenységformák megválasztása révén elősegítjük a kölcsönösségen alapuló kreatív munkavégzést, a tartós aktivitást. A közösséghez való kötődést olyan érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölésével segítjük, amely során a tanulók felfedezhetik a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

1.5. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

1.5.1. A pedagógusok feladatai és hatásköre

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. ***A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.***

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,

- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

1.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév májusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.
- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.

- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.
- Pályaorientációs foglalkozások szervezésével segíti osztályának tagjait a pályaválasztásban. o Vezetői utasítás alapján az osztályfőnök további olyan feladatokat is teljesít, melyek jellegüknél fogva a tevékenységi körébe tartoznak, vagy ismeretei alapján szükségszerűségből rá kell bízni.
- Osztályfőnöki óráin különös figyelmet fordít az eredményes tanulási módszerek megismertetésére, az önálló ismeretszerzés megtanítására, a tanulás képességének fejlesztésére, információkereső képesség kialakítására.
- Az osztályfőnök ismerje fel a tanuló problémáit, érzékelje az esetleges deviáns eseteket, és találja meg a problémák megoldásához a helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában a segítségére lehetnek.

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség felismerésével kapcsolatos feladataink:

- az általános iskolákkal való kapcsolattartás fejlesztése;
- tájékoztatás kérése a felvételiző tanulók országos és megyei tanulmányi és sporteredményeiről; általános iskolás tanulóknak felkészítő és levelező versenyek kiírása, meghívásos foglalkozások, művészeti versenyek tartása;
- képességek diagnosztizálása.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tanórán

- a differenciált oktatás megvalósítása;

- a diákok készség- és képességfejlesztése tanórákon.
- emelt szintű érettségi felkészítő foglalkozások szervezése;
- emelt szintű tagozatok működése

Tanórán kívül

Szakkörök

A tantárgyi szakköröket a diákok igénye szerint a munkaközösségek szervezik. Elsődleges feladatuk a 9. és 10. évfolyamon a tanulmányi versenyekre való felkészítés, illetve olyan ismeretek és jártasságok megszerzésére irányulhatnak, amelyek túlmutatnak egy-egy tantárgy keretein (pl. környezetvédelmi, informatikai szakkör).

Művészeti érdeklődési körök

Ezek elsődleges feladata az ének, a zene, az irodalom, a vizuális kultúra és a filmművészet területén a tehetségek ápolása, az ismeretek bővítése.

Az eddig is színvonalasan működő formákat továbbra is fent kívánjuk tartani: az iskola énekkara, Zengő aula, képzőművészeti kör, Bolygató,

Az iskolai diáksportkör az iskola sporthagyományaira építve az emelt szintű sportképzés keretein túl, a sport iránt érdeklődő diákjaink részére délutáni sportfoglalkozásokat szervezünk igény és lehetőség szerint, valamint hozzájárul a mindennapos testnevelés biztosításához is.

Háziversenyek és művészeti bemutatók szervezése

E téren is hivatkozhatunk már hagyományosan jól működő rendezvényekre, amelyek folytatása és fejlesztése a tehetséggondozást szolgálhatja: idegen nyelvi fordítói versenyek, magyar nyelvi és irodalmi feladatmegoldó versenyek, történelem és földrajz tantárgy keretében szervezett házi versenyek, a „Gólyaköszöntő”, művészeti bemutatók, pl. karácsonyi diákszínjátszó-kör bemutatóinak szervezése.

1.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A beilleszkedési, magatartási, tanulási kudarc kialakulásának lehetséges okai, segítése:

- alapképességek (írás, olvasás, számolás, beszéd) nem megfelelő fejlettsége,
- tanulási képességek alacsony színvonala,

- az általános iskolák közötti különbségek (feltételrendszer, követelményrendszer, stb.),
- irreális pályaválasztás,
- rossz időbeosztás, túlterheltség.

Felismerése:

- a tanuló teljesítménye nincs arányban a befektetett munkával,
- képesség mérése.

Segítő programok:

- tanulási technikák tanítása,
- a kommunikációs képességek fejlesztése,
- alap- és kulcskompetenciák elsajátíttatása,
- differenciált foglalkozás tanórán,
- felzárkóztató foglalkozások beindítása a hiányzó ismeretek pótlására,
- pótló foglalkozások az élsportolók hiányzásainak kompenzálására.

1.6.3. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A gyermek és ifjúságvédelemi feladatokat az osztályfőnöki munkaközösségi-vezető és osztályfőnökök segítségével a gyermek és ifjúsági felelős koordinálja.

A jogszabályok alkalmazásán túl a hangsúlyt a megelőzésre helyezzük, ennek érdekében különböző mentálhigiénés programokat, előadásokat, kiállításokat szervezünk.

A program megvalósítása érdekében szorgalmazzuk a pedagógusok ilyen irányú továbbképzését. A szemléletformálást igyekszünk kiterjeszteni a szülők körében is.

1.6.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szociális hátrány kialakulásának lehetséges okai:

A közoktatás területén a hátrányos helyzet fogalma – a szakirodalom alapján - a legtágabb értelemben az összes olyan családra érvényes, ahol a gyermek szocializációs feltételei kedvezőtlenek. A kedvezőtlen szociális feltételeket okozhatják a család rossz anyagi körülményei, de a család szociális diszfunkciói is. Az iskolai hátrányok kialakulásának forrása lehet a gyermek általános iskolájának földrajzi helye.

Felismerése:

- szociológiai felmérés,
- adatgyűjtés,
- személyes beszélgetés.

Segítő programok:

- kompetencia-alapú képzés,
- felzárkóztató és tehetséggondozó programok szervezése,
- drog- és bűnmegelőzési programok szervezése,
- szülők, diákok tájékoztatása a szociális juttatások lehetőségéről,
- pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon,
- étkezési támogatás,
- az Appendix – a Bolyai János Gimnáziumért Alapítvány támogatási lehetőségeinek bővítése e célra.

1.6.5. Beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos feladatok

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

- az egyéni képességek és tudásszint felmérése,
- fejlesztő órák, foglalkozások,
- individuális nevelési módszerek alkalmazása,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai,

Továbbá:

- Egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesíthető a tanuló az értékelés, minősítés alól,
- Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett – a vizsgaszabályzatban megjelölt módon – másik tantárgyat választhat,
- Az érettségi, osztályozó, különbözeti és javítóvizsgákon számára hosszabb felkészülési időt biztosítunk, írásbeli esetén lehetővé tesszük az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (pl. számítógép) használatát, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását,
- A tanuló tanulmányait egyéni tanrend szerint folytathatja.

1.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A tanulók a tanulók érdekeinek képviselőire diákönkormányzatot hoznak létre, melynek munkáját a diákönkormányzatot segítő pedagógus támogatja. A vezetőt az intézmény vezetője a diákok javaslatára bízza meg.

A diákönkormányzat véleményét kikérjük:

- Az iskolai SZMSZ rendelkezéseinek elfogadása előtt
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- a házirend elfogadása előtt

1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A tanulók tájékoztatása, a velük való kapcsolattartás több szálon fut az iskolában. A kapcsolattartás formái:

Egyént érintő ügyekben:

- szóban az osztályfőnök, a szaktanár, az iskolavezetés személyes tájékoztatása
- írásban az osztályfőnök, a szaktanár, az iskolavezetés személyes tájékoztatása a digitális naplón keresztül

Osztályt, osztályokat érintő ügyekben:

- az osztályfőnök, a szaktanár, az iskolavezetés személyes tájékoztatása

- írásban az osztályfőnök, a szaktanár, az iskolavezetés a digitális naplón keresztül
- az iskolarádióban elhangzó közérdekű bejelentések,
- hirdetések az iskolaújságban elhangzó közérdekű bejelentések,
- hirdetések a honlapon, diákközségi gyűlésen

1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák

Az iskolában működő Szülői szervezet évente két alkalommal tart megbeszélést, amelyen jelen vannak az iskolavezetés tagjai, szükség esetén egy terület pedagógusfelelőse. Rendkívüli esetben bármikor összehívható a szülők képviselői szervezete.

Az iskolavezetés folyamatos kapcsolatot tart fenn a Szülői szervezet vezetőjével, aki a folyó ügyekről, programokról rendszeresen tájékoztatja az osztály szülői képviselőit e-mail, postai levél formájában.

Az igazgatóhelyettes rendszeresen a honlapon és a digitális napló tájékoztatási részében beszámol az iskolai élet fontosabb eseményeiről.

1.9. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

Az iskola lehetőséget biztosít más iskolában tanuló diákok átvételére. Az átvételről való döntés az intézmény vezetőjének jogköre. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát és a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket. A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átvételkor különbözeti vizsga letétele akkor írható elő, ha a tanult tananyagban vagy annak ütemezésében jelentős eltérés állapítható meg.

Az iskolába átvett tanulók osztályba vagy csoportba sorolásáról az igazgató dönt.

A középiskolában a tanuló beiratkozásához be kell mutatni a tanuló személyi igazolványát vagy születési anyakönyvi kivonatát, és az elvégzett iskolai évfolyamokat tanúsító bizonyítványokat.

2 . HELYI TANTERV

2.1. Tantervi rendszer

Helyi tantervünk a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló **51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet** és **az 5/2020 (I.31.) Kormányrendelet** alapján készült.

- 3. melléklet – Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára
- 7.1 melléklet – Nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve
- 7.4. melléklet– Kerettanterv a köznevelési típusú sportiskola neveléséhez-oktatásához valamint **4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet**
- 3. melléklet – Kerettanterv a két tanítási nyelvű középiskolai célnyelvi oktatáshoz
Kialakításánál a következőket vettük figyelembe:
 - 110/2012. (VI.04) Kormányrendelet – NAT
 - 40/2002. (V.24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről
 - 100/1997. (VI.13) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról.

A munkaközösségek meghatározták a szabadon tervezhető órakeret tartalmát tantárgyanként és képzésenként.

HT: Az iskola minden évfolyamán a 2020-ban (későbbiekben: NAT 2020) módosított NAT alapján felülvizsgált kerettanterv – helyi tanterv szerint folyik az oktatás.

Knt (Köznevelési törvény): 2012. szeptember 1-től a mindennapos testnevelést a 9. évfolyamon felmenő rendszerben kell megszervezni.

A 110/2012. (VI.4.) NAT módosításáról szóló **5/2020. (I. 31) Kormányrendeletben** foglaltak a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamon felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre.

A NAT 2020 ajánlása szerint a nevelés és oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik (1-4., 5-8. és 9-12. évfolyam). A NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak, de a képzési szakaszokban egységes műveltségi területekre csoportosítva. Ezek a következők:

Magyar nyelv és irodalom

Matematika

Történelem és állampolgári ismeretek
 Természettudomány és földrajz
 Idegen nyelv
 Művészetek
 Technológia
 Testnevelés és egészségfejlesztés

Tantárgyak heti óraszámai műveltségi terület szerinti felosztásban		
Évfolyam:	9 – 10. évfolyam	11 – 12. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom: irodalom, magyar nyelv	7	8
Matematika: matematika	6	6
Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek	4	7
Természettudomány és földrajz: természettudomány, kémia, fizika, biológia, földrajz	16	
Idegen nyelv: első és második idegen nyelv	12	14
Művészetek: ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret	4	2
Technológia: digitális kultúra	3	2
Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés, közösségi nevelés (osztályfőnöki)	12	12

2.2-Érettségi

A középszintű érettségit a 100/1997. kormányrendelet előírásai szerint bonyolítjuk le.

Iskolánkban közép- és emelt szintű érettségire is felkészítjük diákjainkat a következő tantárgyakból:

- magyar nyelv és irodalom
- történelem
- matematika
- digitális kultúra

- idegen nyelvek (angol, német, olasz, spanyol, portugál)
- kémia
- fizika
- biológia
- földrajz
- testnevelés

Csak középszinten készítjük fel tanulóinkat állampolgári ismeretek, spanyol célnyelvi civilizáció, ének-zene és mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyból.

Az emelt szintű érettségire való eredményes felkészülés céljából a 11. és 12. évfolyamon fakultációs csoportokat szervezünk. Ennek keretében tanulóink a NAT-ban meghatározott alapóraszámhoz képest többlet órákban tanulják a választott tantárgyat. A fakultációs csoportokba járó tanulók mind közép, mind emelt szinten érettségizhetnek, de a tananyag az emelt szintű érettségi követelményeit tartalmazza ezeken az órákon.

Választható fakultációs tantárgyak:

magyar nyelv és irodalom (heti 2 óra)

történelem (heti 2 óra)

matematika

fizika

kémia

biológia

angol nyelv

földrajz

testnevelés

digitális kultúra

Létszám függvényében szervezünk

ének-zene

német nyelv

olasz nyelv

portugál nyelv

mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakból.

A fakultáció választás nem kötelező, viszont azok a tanulók, akik a 11.évfolyamon nem választanak természettudományos tárgyból fakultációt kötelezően választaniuk kell a természettudomány tantárgyat heti 2 tanóraban, amelyet iskolánkban diszciplináris bontásban tanítunk.

A fakultáció minden félév elején a félév első tanítási napjától számított 15 naptári napot belül beadott írásbeli kérelem alapján módosítható vagy leadható.

A fakultációs tantárgyak esetében az iskola az előző tanév utolsó napja előtt legalább 30 nappal nyilvánosságra hozza az egyes tantárgyakat tanító tanárokat. A diákok választásukat ezek után teszik meg.

2.3. Előrehozott érettségi (278/2019. (XI.21); 321/2019 (XII.19)) 417/2020 (VIII.30)

2.3.1. Előrehozott érettségit tehetnek a diákok a következő tantárgyakból:

Élő idegen nyelvből a 10. évfolyam május - júniusi vizsgaidőszakától kezdődően.

Digitális kultúra tantárgyból az érettségi vizsgára bocsáthatóság NAT 2020-ban előírt feltételeit minden tanuló a 11. év végére teljesíti. Érettségi vizsga tehető a 10. évfolyam május – júniusi vizsgaidőszakától kezdődően.

Olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május–júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

A vizsgára jelentkezés feltétele, hogy a jelentkező az adott tárgy helyi tantervében meghatározott minden évfolyamán osztályzattal rendelkezzen. Az osztályzatot szükség esetén osztályozó vizsgán lehet megszerezni. Osztályozóvizsgára az általános szabályok szerint biztosítunk lehetőséget (Az iskola a tanév során két alkalommal szervez osztályozóvizsgát a Tanév rendjében rögzített időpontokban.)

2.3.2. Előrehozott érettségi vizsgát tett tanulónak az adott tantárgy tanulásával kapcsolatos eljárásrendje

A tanuló a tanórák látogatása alól felmentést kaphat. A felmentést a tanuló, vagy a szülő az intézményvezetőhöz címzett, indoklással ellátott írásbeli kérelemmel kezdeményezheti. A felmentésről az intézményvezető saját hatáskörében dönt. A felmentést megalapozza különösen:

Idegen nyelvek esetén:

- Nyelvtagozaton a sikeres emelt szintű érettségi a tagozat nyelvéből
- Nem nyelvtagozaton, vagy nyelvtagozaton nem a tagozat nyelvéből a sikeres középszintű érettségi az adott idegen nyelvből
- spanyol két tanítási nyelvű képzésen nem adható felmentés spanyol nyelvből, illetve a spanyol nyelven oktatott tantárgyakból sikeres emelt szintű érettségi esetén sem.

Digitális kultúra tantárgyból:

- Informatika tagozaton nem adható felmentés digitális kultúra tantárgy 12. évfolyam követelményeinek teljesítése alól sikeres emelt szintű érettségi esetén sem.
- Egyéb tagozatokon sikeres középszintű érettségi digitális kultúrából.

2.4 Az alkalmazandó tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az iskolai tankönyvellátás lebonyolításának szabályairól rendelkező alábbi jogszabályok szerint eljárva biztosítjuk tanulóink számára a tankönyveket:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény > 93/E. § (1) Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a NAT szerinti kerettantervi tantárgyhoz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat
- > 96.§ (6) A tanulók tankönyvellátását szolgáló központi költségvetési támogatás terhére a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével a pedagógiai programban foglaltak megvalósítását szolgáló, a tankönyvjegyzékben nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, eszközök és digitális ismerethordozók is beszerezhetők tankönyv helyett, ha az iskolában a nevelő és oktató munkához részben vagy egészben nem alkalmaznak tankönyvet

- A térítésmentes tankönyvellátásnak a köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatás 10–16. évfolyamaira történő kiterjesztéséről szóló 1092/2019. (III. 8.) Korm. határozat eredményeként valamennyi, a nappali rendszerű alap- és középfokú iskolai oktatásban részt vevő tanuló ingyenes tankönyvellátásban részesül. Ezzel az 1-16. évfolyam valamennyi tanulója alanyi jogon térítésmentesen kapja a tankönyveket, megszűnik a fizetős tanulói státusz.
- Az alkalmazott tankönyvek, tanulási segédletek, taneszközök megválasztása a szakmai munkaközösségek döntése alapján egy adott területen többféle is lehet.

2.5. Az egyes osztályok képzési profilja

2.5.1. Négy évfolyamos gimnáziumi osztályok:

- emelt szintű angol nyelvi osztály
- emelt szintű matematika tantervű osztály
- emelt szintű informatika tantervű osztály
- emelt szintű matematika- természettudományi tantervű osztály
- közoktatási típusú sportiskolai osztály
- általános tantervű osztály 2022-től kifutó rendszerben
- emelt szintű angol-német tantervű osztály

2.5.2. Öt évfolyamos gimnáziumi osztály:

- német nyelvi előkészítővel induló emelt szintű német és angol nyelvi osztály
- nyelvi előkészítővel induló magyar-spanyol két tanítási nyelvű osztály

Az egyes tantárgyakra vonatkozó helyi tanterveket a Pedagógiai Program 1. számú melléklete tartalmazza.

2.5.3. Az egyes képzési formák óraterve

Általános tantervű osztály, a 2022/2023-as tanévtől kezdődően kifutó rendszerben, a 2020-as NAT-nak megfelelően

Általános	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	-	-	-	4
I. idegen nyelv	-	-	-	4
II. idegen nyelv	-	-	-	3
Matematika	-	-	-	4
Történelem	-	-	-	4
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Biológia	-	-	-	
Fizika	-	-	-	
Kémia	-	-	-	
Földrajz	-	-	-	
Ének-zene	-	-	-	1
Vizuális kultúra	-	-	-	
Dráma és színház	-	-	-	1
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	-	-	
Digitális kultúra	-	-	-	
Életvitel	-	-	-	
Testnevelés	-	-	-	5
Közösségi nevelés	-	-	-	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány	-	-	-	6
	0	-	-	34

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
11.	fakultáció	matematika	
	fakultáció	történelem	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	
	fakultáció	történelem	
	fakultáció	fakultáció (kötelező)	
	fakultáció	fakultáció (kötelező)	
	8	8	

Köznevelési típusú sportiskolai képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

Sport	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
I. idegen nyelv	4	4	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	4	4
Történelem	3	2	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	1	2		
Ének-zene	1	1		1
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház				1
Mozgókép-kultúra és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Tanulásmódszertan	1	1	1	1
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Sporttörténet	1			
Testnevelés-elmélet		0,5		
Sportegészségtan			0,5	
Edzéselmélet		0,5		
Sport és szervezetei			0,5	
Sportpszichológia				0,5
Sportetika				0,5
Érettségi előkészítő/Természettudomány			6	6
	36	36	35	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	magyar nyelv és irodalom		tanulásmódszertan
	történelem		sporttörténet
	angol nyelv		
10.	angol nyelv		testnevelés
			Testnevelés-/edzéselmélet
	4		4
11.	fakultáció	matematika	testnevelés

	fakultáció	történelem	(testnevelés)sportegészségtan/sport és szervezetei
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	történelem	fakultáció
	fakultáció	testnevelés (sportpszichológia)	
	fakultáció	testnevelés (sportetika)	
	8	8	4

Emelt szintű angol nyelvi képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

Angol	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
I. idegen nyelv	6	6	6	6
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	4	4
Történelem	2	2	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	1	2		
Ének-zene	1	1		1
Vizuális kultúra	1	1	1	
Dráma és színház				1
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány			6	6
	35	36	36	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	magyar nyelv és irodalom		angol nyelv
	történelem		angol nyelv
	angol nyelv		
10.	angol nyelv		angol nyelv
			angol nyelv
	4		4
11.	fakultáció	matematika	angol nyelv
	fakultáció	angol nyelv	vizuális kultúra
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	történelem	fakultáció
	fakultáció	angol nyelv	
	fakultáció	angol nyelv	
	8	8	4

Emelt szintű matematika képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

Matematika	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	3	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	6	6	6	7
Történelem	2	2	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	3	2		
Kémia	2	1		
Földrajz	1	2		
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház				1
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány			6	6
	36	36	35	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	magyar nyelv és irodalom		matematika
	matematika		matematika
10.	matematika		matematika
	digitális kultúra		matematika
	4		4
11.	fakultáció	matematika	matematika
	fakultáció	matematika	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	matematika	
	fakultáció	matematika	
	történelem		
	9	8	4

Emelt szintű informatika képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

Informatika	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	3	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	5	5	6	6
Történelem	2	2	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	3	2		
Kémia	2	1		
Földrajz	1	2		
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház				1
Mozgókép-kultúra és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2+1	1+2	2+2	0+3
Életvitel				
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány			5	4
	36	36	36	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	magyar nyelv és irodalom		matematika
	matematika		digitális kultúra
10.	matematika		digitális kultúra
	matematika		digitális kultúra
	4		4
11.	matematika	matematika	digitális kultúra
	fakultáció	digitális kultúra	matematika
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	történelem	fakultáció
	fakultáció	digitális kultúra	
	fakultáció	digitális kultúra	
	digitális kultúra		
	9	8	4

Emelt szintű angol – német tantervű osztály a 2020-as NAT-nak megfelelően

Angol-német tagozat	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
I. idegen nyelv	6	6	5	3
II. idegen nyelv	3	3	5	6
Matematika	3	3	4	4
Történelem	2	2	3	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	1	2		
Ének-zene	1	1		1
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház				1
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány			6	6
	35	36	36	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	magyar nyelv és irodalom		angol nyelv
	történelem		angol nyelv
	angol nyelv		
10.	angol nyelv		angol nyelv
			angol nyelv
	4		4
11.	fakultáció	matematika	német nyelv
	fakultáció	történelem	angol nyelv
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	történelem	fakultáció
	fakultáció	német nyelv	
	fakultáció	német nyelv	
	német nyelv		
	9	8	4

Emelt szintű német-angol nyelvi képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

9. Nyek/Ny Német	9NyKNy	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	3	3	4	4	4
I. idegen nyelv	12	6	6	5	3
II. idegen nyelv	6	4	4	5	6
Matematika	2	3	3	4	4
Történelem		2	2	3	4
Állampolgári ismeretek					1
Biológia		2	3		
Fizika		3	2		
Kémia		2	1		
Földrajz		1	2		
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		
Dráma és színház					1
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1	
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Életvitel					
Testnevelés	5	5	5	5	5
Tanulásmódszertan					
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Természettudomány				6	6
	32	36	36	36	35

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	német nyelv		német nyelv
			német nyelv
	angol nyelv		
10.	angol nyelv		német nyelv
	német nyelv		német nyelv
	4		4
11.	fakultáció	matematika	angol nyelv
	fakultáció	német nyelv	angol nyelv
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	történelem	fakultáció
	fakultáció	angol nyelv	
	fakultáció	angol nyelv	
	8	8	4

Spanyol-magyar két tanítási nyelvű képzés a 2020-as NAT-nak megfelelően

9. Nyek/KNy Spanyol	9NyKNy	9. évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam	12.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	3	3	4	4	4
I. idegen nyelv	16	6	5	5	5
II. idegen nyelv	2	3	3	3	3
Matematika	2	3	3	4	4
Történelem		2	3	3	4
Állampolgári ismeretek					1
Biológia		2	3		
Fizika		3	2		
Kémia		2	1		
Földrajz		1	2		
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		
Dráma és színház					1
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				1	
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Célnyelvi civilizáció		1	1	2	2
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1
Érettségi előkészítő/Földrajz spanyolul				6	6
	32	36	36	36	36

A többlet óraszámok elosztása

Évfolyam	Szabadon tervezhető órakeret	Kötött célú órakeret	Emelt szintű oktatás (tagozat) többlet órakeret
9.	spanyol nyelv		spanyol nyelv
	célnyelvi civilizáció		spanyol nyelv
10.	célnyelvi civilizáció		spanyol nyelv
	történelem		spanyol nyelv
	4		4
11.	fakultáció	matematika	célnyelvi civilizáció
	fakultáció	spanyol nyelv	célnyelvi civilizáció
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
	fakultáció	fakultáció/természettudomány	
12.	fakultáció	matematika	fakultáció
	fakultáció	spanyol nyelv	fakultáció
	fakultáció	célnyelvi civilizáció	
	fakultáció	célnyelvi civilizáció	
	történelem		
	9	8	4

2.6. Az iskola finanszírozott órakerete

A		B	
évfolyam	osztályok száma	osztályok heti időkerete	
		engedélyezett	heti összes időkeret
Nyelvi előkészítő	1	56	56
9.	4	57	228
10.	4	57	228
11.	4	58	232
12.	4	58	232
Összesen	17		976

2.7. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A nevelési céljaink megvalósulásának színterei:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Fejlesztendő területek

- **Az erkölcsi nevelés** célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés** során a tanulókkal megismertetjük a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Kialakítjuk bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését.
- **Állampolgárságra, demokráciára** nevelés során megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítjuk a honvédelmi nevelést. Megismertetjük a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapjait.

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Nevelő-oktató munkánk során hozzásegítjük diákjainkat ahhoz, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

- **A családi életre nevelés**

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) „családórák” segítséget nyújtanak és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

Foglalkozunk a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- **A testi és lelki egészségre nevelés**

Ösztönözzük diákjainkat az egészséges táplálkozásra, a mozgásra, megismertetjük stresszkezelés módszereit.

- **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

Megtanítjuk diákjainkat arra, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen használják, tiszteljék és védjék környezetünk értékeit.

- **Pályaorientáció**

Közösségi nevelés (Osztályfőnöki) órákra meghívott előadók valamint üzemlátogatások segítségével, az önkéntes diákmunka szervezésével megismertetjük diákjainkkal a munka világát.

- **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

Biztosítjuk a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

- **Médiatudatosságra nevelés**

Megismertetjük tanulóinkat a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- **A tanulás tanítása**

Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell taníttatni, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

2.8. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon. A diákok testi és szellemi fejlődése szorosan összefügg egymással. A gimnazista korú

gyermeket segíteni kell abban, hogy testi fejlettségük, teherbíró képességük és harmonikusan arányban legyen a fejlődés ütemével.

A nappali tagozatos diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz

A versenyengedéllyel rendelkező tanulók felmentést kaphatnak legfeljebb heti két testnevelés óra alól, ha a testnevelés óra, az első, az utolsó vagy utolsó kettő tanítási órára esik.

2.9. Projektoktatás

Valamennyi osztályban a szakmai munkaközösségek által összeállított témakörben, az éves munkaterv által meghatározott időpontban projektnapot tartunk.

2.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapelvi szinten rögzíti, hogy minden ember elidegeníthetetlen joga, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hátrányos megkülönböztetés ne érhesse.

Az esélyegyenlőségre vonatkozó részletes intézkedéseket az iskola esélyegyenlőségi programja tartalmazza, mely harmonizál *Kecskemét Megyei Jogú Város Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Programjában foglaltakkal.*

Pedagógiai programunk számos módon segíti elő az esélyegyenlőséget. Pl.: tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök verseny-előkészítők, külföldi utak az idegen nyelvtanulást segítve, stb. Emellett nagy gondot fordítunk a felzárkóztatásra is.

A tehetség, a képesség kifejlesztését segítő tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezése,
- az emelt szintű érettségire jelentkezés lehetősége,
- egyéni foglalkozások a tehetséges tanulókkal,
- versenyeken való részvétel és azokra való felkészülés,
- iskolai könyvtár, az Internet és más eszközök egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás segítése.

A tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkózását segítő program:

- csoportbontásokkal egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezése,
- egyéni foglalkozások,
- felzárkóztató órák megszervezése,
- közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák keretében a tanulás módszerének segítése,
- előadók, szakemberek meghívása,
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Az intézmény figyelembe veszi a különböző tanulási képességeket. A 9. évfolyamon diagnosztikus mérésre kerül sor. A diákok csoportbontás keretében tanulnak a felmérő tesztek eredménye alapján.

A gyakorlatban megvalósuló tevékenységek

- A nappali képzésben az évisméltések alacsony értéke miatt nem szükséges különleges lépéseket tenni.
- Az intézmény alkalmanként felveszi a kapcsolatot a szakszolgálatokkal és a szülői házzal.
- Iskolánkban minden évben különös színfoltot jelentenek az idegen országból érkező tanulók. Számukra a beilleszkedés semmilyen gondot nem okoz.
- **A tehetség kibontakozását és a felzárkózást segítő tevékenység:** A képességek kibontakozását és a tehetség fejlesztését szolgálják a tanórán kívüli, egyéni foglalkozások. A tehetséggondozást, ill. a felzárkóztatást szolgáló foglalkozásokon való részvételre a szaktanárok tesznek javaslatot, a tanuló képességeinek, tanulmányi szintjének felmérését, és a tanulóval való elbeszélgetést követően, értesítve az osztályfőnököt. Mindemellett törekszünk arra, hogy a tananyag kiválasztása és a tanítás módszere olyan legyen, hogy a gyengébben tanulók és képesek legyenek az elvárt minimális szintet elérni.
- **Az élsportoló diákok** tanulmányait egyéni tanrenddel, felzárkóztató foglalkozásokkal segíti. Így összehangoltabb a tanulási rend az edzésrenddel. A különös gondozás azért is indokolt, hisz e tanulók sportágaik jeles képviselői, edzéseik és versenyek révén sokkal leterheltebbek, mint átlagos gimnazistáink. Tanulmányaik terén a haladás üteme külön helyi tanterv szerinti, eltérő a többi

diákétól. A Bolyai-gimnázium az élsportoló diákok tanulmányait egyéni tanrenddel, felzárkóztató foglalkozásokkal segíti. Így összehangoltabb a tanulási rend az edzésrenddel. A nevelés-oktatás módszertana az órákon történő képesség- és személyiségfejlesztésre koncentrál. Nagy figyelmet fordítunk a tevékenykedtetésre, a képességek fejlesztésére, a differenciálásra, az egyéni bánásmódra.

- A kollégista lét, életmód közösségformáló szerepén túl hátrányt is jelent. E tanulói kör számára nagy figyelmet fordítunk a személyes beszélgetésekre, az egyéni bánásmódra, az egyén felzárkóztatására, a tanár-diák kapcsolat erősítésére, a konfliktuskezelésre, a demokratikus iskolai életterek kialakítására, a differenciált oktatásra, a projekt módszerek bevezetésével a kognitív képességek fejlesztésére.
- Feladataink, céljaink megvalósulása érdekében **folyamatos teljesítménymérésre** van szükség. Fontos nevelési kiindulópont a bementi változók rögzítése az ún. iskolai háttérvizsgálatainkkal, valamint végzős diákjaink életútját kísérő gondoskodás, információszerzés pályájuk alakulásáról, felvételiükről, munkába állásukról.

Eszközeink ennek megvalósításában: a differenciált és felzárkóztató oktatás széleskörű megvalósítása, az egyénre is szabott tantervek kidolgozása, a könyvtárhasználati órák interdiszciplináris beépítése a magyar és informatika-oktatásba, a projekt módszer alkalmazása, a csoportbontás, az egy osztályban tanító pedagógusok együttműködésének javítása, a tanórán kívüli feladataink terén az önálló tanulás és ismeretszerzés képességének fejlesztése, az intézményen belüli eltérő tanulási utak lehetőségének biztosításával segíteni a tanulók pályaválasztását, továbbtanulását.

- **A hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI tanulóink** segítségét szolgálja a szülőkkel, a kollégiummal való rendszeres együttműködés, az iskola és a szülők kapcsolatának erősítése, szükség esetén az osztályfőnökök családlátogatása, a nevelési problémák megoldását segítő rendezvények, beszélgetések szervezése, stb.

Mindezek megvalósítása hosszú távú, folyamatos munkát igényel. A fő cél e tanulói csoport hátrányainak leküzdése, csökkentése, a minél eredményesebb kimeneti célok

megvalósítása, a továbbtanulás segítése, a sikeres társadalmi beilleszkedés előmozdítása.

A tanulási kudarc kialakulásának lehetséges okai:

- alapképességek (írás, olvasás, számolás, beszéd) nem megfelelő fejlettsége,
- tanulási képességek alacsony színvonala,
- az általános iskolák közötti különbségek (feltételrendszer, követelmény-rendszer, stb.),
- irreális pályaválasztás,
- rossz időbeosztás, túlterheltség.

Felismerése:

- a tanuló teljesítménye nincs arányban a befektetett munkával, képesség mérése.

Segítő programok:

- tanulási technikák tanítása,
- a kommunikációs képességek fejlesztése,
- alap- és kulcskompetenciák elsajátíttatása,
- differenciált foglalkozás tanórán,
- felzárkóztató foglalkozások beindítása a hiányzó ismeretek pótlására
- pótló foglalkozások az élsportolók hiányzásainak kompenzálására.

2.11. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A folyamatos ellenőrzésnek a nevelőtestület által elfogadott elvei:

- A leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési formák: szóbeli felelet, írásbeli számonkérés, önálló kiselőadás, házi dolgozat, órai munka.
- A két tanítási nyelvű spanyol-magyar képzésünkben résztvevő tanulóknak évente 3 alkalommal 4 részből álló házi vizsgán kell megfelelniük. A 9. évfolyamon negyedévi vizsgákat is tartunk spanyol nyelvből.
- A szóbeliség és az írásbeliség arányát a tantárgy jellege, valamint a vizsgaszabályzatban előírt forma alapján a szakmai munkaközösségek határozzák meg.

Az iskolai beszámoltatás, az iskolai számonkérések követelményei és formái:

- A kialakult gyakorlatot az iskola hagyományai, a szakmai munkaközösségek által meghatározott formák határozzák meg (ezek a munkaközösségek éves munkaterveinek szerepelnek)
- Az értékelés szempontjait a tanulók megismerik a megírás előtt:
 - röpdolgozat; szódolgozat;
 - témazáró;
 - nagydolgozat;
- Az írásbelik *értékelése jeggyel* történik. Az értékelés általános szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg.
- Minden írásbeli feladatlapra, témazáróra, nagydolgozatra adott *érdemjegy bekerül a naplóba*.
- A *témazárók súllyal bírnak* a félévi, év végi jegyek elbírálásakor.
- Az írásbeli témazárók, nagydolgozatok megíratásának idejét és formáját a tanmenetek rögzítik, ütemezését, évfolyamon belüli koordinációját a munkaközösség-vezetők hagyják jóvá az éves munkaterv elkészítésekor. Az írásbeli beszámoltatások osztályszintű összehangolását a szaktanárok egymás között koordinálják.
- Az intézmény házirendje rögzíti, hogy minden tanuló joga, hogy egy napon egynél több témazárót, nagydolgozatot ne írassanak vele. A szaktanárok kötelessége, hogy a tervezett témazárók, nagydolgozatok időpontját egy héttel a megírás előtt jelezzék a diákoknak
- Tovább a diákok joga, hogy a dolgozatok beszedésétől számított 10 munkanapon belül kijavítva és értékelve megtekinthesse, és a nagydolgozat kivételével azt hazavihesse megmutatni a szülőknek.

A tanulók teljesítményét félévente az alábbi számú érdemjeggyel kell értékelni:

- *A heti egyórás tantárgy esetében 2-3;*
- *A kétórás tantárgy esetében 4;*
- *A háromórásnál 5-6;*
- *A hatórás esetében 10-12.*
- Az egyes szakmai munkaközösségek határozzák meg, hogy az egyes tantárgyaknál milyen *javítási lehetőségek* vannak.

- A pedagógiai munkát az iskolavezetés a szakmai munkaközösség-vezetővel együtt éves terv alapján ellenőrzi és értékeli.
- Az írásbeli dolgozatokat, feladatlapokat, témazárókat legkésőbb 10 munkanapon belül kell a szaktanárnak kijavítania. Ezekről a tanulót és szülőket is értesíteni kell. A tanulók munkamoráljának alapja a teljesítményre vonatkozó visszajelzés, ezért az értékelés mindig az osztály-, illetve tanulócsoport előtt történik nyilvánosan.
- Az írásbeli és szóbeli feleletek kialakításában a munkaközösség figyelemmel van az eltérő tanuló személyiségekre, és arra, hogy mindkét számonkérési forma a készségfejlesztést szolgálja.
- A tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük. Az év végi osztályzat az egész évi teljesítményt értékeli. Az önismeret, a tanulásmódszertan, a sportpszichológia, az szöveges értékelést alkalmazunk.
- A félévi, illetve év végi osztályzat nem térhet el lényegesen – a tanuló kárára – a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától. A témazáró és nagydolgozatjegyeket súlyozottan kell figyelembe venni.
- A szülők értesítése szervezeten, gyermekük tanulmányi előmeneteléről, tanévenként négy alkalommal történik: negyed- és háromnegyed évkor a fogadóórákhoz kapcsolódva, valamint a félévi értesítőn és az év végi bizonyítványon keresztül.

2.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

- A tanulókat (versenyre készülőket, a tantárgy iránt aktívan érdeklődőket) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- A tanulók optimális terhelésének érdekében a munkaközösségek az egyes tanmenetekben határozzák ezt meg.
- Általános szakmai-pedagógiai elv, hogy péntekről hétfőre írásbeli feladatokat ne adjanak a szaktanárok (kivéve: ha az órarend ezt nem teszi lehetővé).

2.13. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Csoportbontás

A nappali oktatásban a tanulók az idegen nyelvi órákon 1. idegen nyelvként angol vagy német nyelvet tanulnak, második idegen nyelvként (kezdő szint) angol, német, olasz vagy spanyol nyelvet tanulhatnak. Az idegen nyelveket csoportbontásban tanítjuk. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására. Csoportbontásban tanítjuk a matematika és digitális kultúra tantárgyakat, a tanulásmódszertant, a magyar nyelvtant, valamint az idegen nyelven oktatott tantárgyakat (történelem, földrajz, célnyelvi civilizáció, valamint a spanyol nyelvű érettségi előkészítőket) is.

Az informatikabontást az érettségire való eredményes felkészülésen túl a technikai háttér is indokolja, például az informatika terem befogadó képessége.

Egyéb foglalkozások

A törvényben biztosított többletórákat érettségi felkészítésre, tehetséggondozásra vagy felzárkóztatásra fordítjuk.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

2.14. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Célja: A tanulók fizikai állapotának ismerete. A tanulók fizikai állapota változásainak ismerete elemzése. Képességfejlesztő tevékenységünk minőségének, hatékonyságának visszajelzése.

Feladata: Tanévenként két alkalommal mérések végzése, az eredmények összehasonlítása – elemzése a tanév elején és végén -, korosztályonként és nemenként. A fejlődés mértékének megállapítása, értékelése a tanulók felé.

Mért fizikai képességek:

Erő – törzsizomzat, kar és vállöv izomzat, rugalmasság,

Gyorsaság – 100 és 200 méteres síkfutás,

Állóképesség középtávon – 400m, és hosszútávon 800m, 1500m, 12 perces futás.

Mért sportági mozgásanyagok:

Atlétikai ügyességi számok: magasugrás, távolugrás, súlylökés,

Szertorna: talaj, korlát, gyűrű, szekrényugrás,

Labdajátékok mozgásanyaga: kosár-, röplabda és kézilabda.

A fizikai állapot felmérés értékelése és osztályzatban történő megállapítása az országos középiskolai eredmények elemzésével történik. Alapjául az 1975-1985 közötti időszak szolgál.

A felméréseket szeptember-október és május-június hónapban végezzük minden tanulónkra vonatkoztatva.

Méréseinkhez szervesen kapcsolódik, épül be az iskolaorvosi, sportorvosi vizsgálatrendszer.

2.15. Az iskola környezeti nevelési elvei

2.15.1. Bevezetés

Számos, a világméretű környezeti válság felismerése óta megszületett, nemzetközi és hazai kezdeményezés, jogszabály alapozta meg azt a döntést, hogy **a környezeti nevelés kiemelt módon jelenjen meg a közoktatás fejlesztendő területei között.**

2.15.2. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez.

A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére.

A KÖRNYEZETI NEVELÉS SZÍNTEREI ISKOLÁNKBAN

Tanórán

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a

diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Tanórán kívül

- A tanulók olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat (pl. ***Kitaibel Pál biológiaverseny, Herman Ottó Verseny, Mikola Sándor fizikaverseny, Irinyi János kémaverseny, Curie környezetvédelmi, természetismereti verseny, Országos Szilárd Leó fizikaverseny, Lóczy Lajos országos földrajzi tanulmányi verseny***).
- Idegen nyelveken fordító versenyeket szervezünk, ahol szerepelnek természetvédelemmel foglalkozó cikkek is.
- Részt vállalunk különböző környezeti neveléssel foglalkozó kiadványok összeállításában, megírásában. Ilyen volt, pl. a drogprevenciót segítő ***Anyagismeret*** és ***Vedd észre*** c. kiadvány megjelentetése, amelyet a Kecskemét valamennyi középiskolása megkapott.
- Különböző ***akciók***ban veszünk részt. Az iskolában rendszeresen, különböző gyűjtési akciókat (elem) szervezünk. ***Kiállításokat, kirándulásokat*** rendezünk jeles alkalmakra, mint pl. a ***Föld Napján*** tanulóink rendszeresen részt vesznek a rajz- és fotókiállításokon, tanulmányíró versenyen. Ebből az alkalomból minden évben a ***VÍZMŰ telepére*** látogatnak csoportjaink tanulmányi kirándulás keretében, ahol a szennyvíztisztítást tanulmányozzák. Tanulóink több környezetvédelemmel foglalkozó akcióban vállalnak feladatokat. Ilyen pl. a ***Kiskunsági Nemzeti Park*** területeinek felkeresése, vagy a ***Bolyai-napokon a KNP munkatársainak ismeretterjesztő előadásai***. Ekkor több osztály ismerkedik meg a közvetlen környezetüket (természeti és épített) bemutató hagyományokkal, értékekkel.

2.15.3. Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy a Bolyai János Gimnázium életének résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

2.15.3.1 Nem anyagi erőforrások

Iskolán belüli együttműködés

Tanárok Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés, illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a **munkaközösségek együttműködését**.

A közös munka áttekintése az 1. sz. igazgatóhelyettes feladata, a koordinátori szerepet az iskola (leendő) szabadidő-szervező tanára látja el.

Diákok. A Bolyai János Gimnázium minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló **ökocsoportnak**.

Tanárok és diákok. A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában az **ismeretterjesztő előadásoknak**, különböző **megelőzést szolgáló akcióknak**. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése igazgatóhelyettesi feladat lehet.

Tanárok és szülők. Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a **szülői ház és az iskola** harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit a Bolyai János Gimnázium is közvetíteni kíván. Azért is fontos ez, mert a gimnázium tanulói közül kb. 220-an a környező településeken élnek vagy más megyében. Így a környezetkultúra területenként

más és más. Így aztán nem mindegy, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon hogyan alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak. Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy **csökkentsük a felesleges papírfelhasználást**, folyamatosan **gyűjtsük a hulladékpapírt** és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során **környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk**. Az **iskolai szelektív hulladékgyűjtés** továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó: A fenntartóval való kölcsönös együttműködés az iskola a környezeti nevelési programjának megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai környezeti nevelési programokat.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények: A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a helyi múzeumok **(a Népi Iparművészeti Múzeum, az Erdei Ferenc Művelődési és Konferenciaközpont, az Ifjúsági Otthon, a Bozsó Gyűjtemény, a Nemzetközi Kerámia Stúdió, a városi állat- és növénykert, a Kiskunsági Nemzeti Park, Vízmű)**. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányai során minden tanulónk legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie. Ezen programok is segíthetik tanulóink környezet tudatos szemléletének fejlesztését.

Civil szervezetek: A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk néhány tagja rendszeresen részt vesz előadásaikon, továbbképzéseiken, különböző környezetvédő akció szervezésében. Szükségesnek látjuk, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás

és foglalkozás legyen a következő években. A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás igazgatóhelyettesi feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.

Iskolai büfé

Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé kínálata. Fontos, hogy továbbra is megőrizzük azt a helyzetet, miszerint a büfé **iskolánkra szabottan működő önálló egység**. Kíváncsú, hogy bővüljön az **egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék-kínálat**.

Újra időszerűvé vált annak felmérése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében **mi legyen a büfé kínálata**. A tanulók és a tanárok körében ezt az iskolai diákönkormányzat, a szülők közt az iskola szülői szervezet végzi el. Az eredmény ismeretében az iskolavezetés megbeszélést folytat a büfé működtetőjével.

Menzai étkeztetés

Az iskolavezetés és a menza üzemeltetője között folyamatos együttműködésre van szükség, hogy diákjaink kulturált körülmények között és egészségesen étkezhessenek. Diákjaink kulturált magatartása is elvárható, ez pedig a diákok közös felelőssége.

2.15.3.2 Anyagi erőforrások

Költségvetés

A **környezetbarát és kulturált környezet** megteremtésére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a higiénikus környezet kialakítására továbbra is törekedni kell, ehhez meg kell teremteni az anyagi feltételeket.

Pályázat

A pályázat-megjelenések figyelése igazgatóhelyettesi feladat. Az igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében. **Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szólt.**

2.15.4. Alapelvek, jövőkép, célok

Alapelvek

?? A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;

Szem előtt tartjuk, hogy *gyerekeket képezünk minden órán és foglalkozáson*, vagyis fontos, hogy a diák gondolkodásában is egységes rendszer alakuljon ki!

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;
- a rendszerszemléletet;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- szintetizálás és analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;

- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
 - konfliktuskezelés és megoldás;
 - állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelve **a fenntartható fejlődés** megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság **tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk, érvényesítenünk**. A diákok számára olyan oktatást kell az iskolánknak biztosítania, amelyben **a szakmai ismeretátadáson túl hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód**. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Mint **a Széchenyiváros egyik meghatározó oktatási intézményének kiemelt fontos feladata**, hogy diákjaink szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Az elkövetkezendő időben ezért kell tudatosan foglalkoznunk a környezeti neveléssel.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy **diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet**, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a **természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése** kiemelt feladatunk. **A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika** tantárgyak között eddig is megvalósult már a szakmai együttműködés. Több kezdeményezés alakult ki a humán területeken is.

Tanórán, laboratóriumban, szakkörökön, versenyeken, akciókon megismertetjük tanulóinkkal a bennünket körülvevő természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek

okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak gimnazistaként majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Célok:

- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához;
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása;
- új környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap;
- a kétszintű érettségi környezeti nevelési vonatkozásainak összegyűjtése, tananyagba építése.
- **tudományos rendezvények szervezése**, rendezése a tehetséggondozás jegyében (kézműves foglalkozások, ismeretterjesztő előadások a Kiskunsági Nemzeti Park élővilágáról, nyitott óra a Planetáriumban, múzeumlátogatások, stb.);
- **közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák** tartása **környezetvédelmi témában**.

Szaktárgyi célok:

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei);
- a kétszintű érettségire felkészítés (környezetvédelmi kérdések, problémák és megoldási lehetőségeik);
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre);
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok);
- tanórán kívüli foglalkozások szervezése;
- természetvédelmi versenyekre felkészítés;
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon;
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

2.15.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés összetettségét csak **komplex módszerek segítségével** lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban **egységes képet alakítsunk ki** az őket körülvevő világról.

Lehetőségeink:

- tanulmányi kirándulások, versenyek, városismereti vetélkedők, játékok stb.;
- kézműves foglalkozások az intézményi napokon egy-egy ünnephez kötötten;
- „akciók”: pályázatok, újsággészítés, kiállítás-rendezés, filmkészítés, kérdőíves felmérés, iskolarádió működtetése, nemzetközi akciókban való részvétel;
- „látogatás”: múzeum, botanikus kert, nemzeti park, hulladékégető, szennyvíztisztító stb.;
- versenyek;
- szakkörök;
- iskolazöldítés;
- diák-önkormányzati nap;
- „jeles napok”; népszokások megismerése, népek, kultúrák bemutatása tematikus délutánokon az idegen nyelvi és a művészeti munkaközösségek szervezésében;
- projektek (pl. savas eső, vízvizsgálat);
- „Zöld Napok” szervezése – néhány jeles nap megünneplése, a naphoz kapcsolható programok, vetélkedők, fordítási verseny, kiállítás, versenyek szervezése;
- iskolai, nemzetközi projektek, külföldi iskolákkal közös programok (lakókörnyezetünk szépségeinek bemutatása, a környezetvédelmi problémáink bemutatása.)

2.15.6. Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében **módszertani megújulásra** van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti

nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ilyen módszer, pl.: kooperatív (együttműködő) tanulási technikák;

- játékok;
- riportmódszer;
- projektmódszer;
- terepgyakorlati módszerek;
- kreatív tevékenység;
- közösségépítés;

2.15.7. Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan **pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni.**

Folyamatosan frissíteni kell a **környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat**. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő **audiovizuális ill. multimédiás eszközök** álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

2.15.8. Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy **diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni.** Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban és szóban egyaránt – ezen képesség napjainkban nélkülözhetetlen. A magyar és művészeti tantárgyak versenyei, rendezvényei alkalmasak a módszerek széles körű gyakorlására.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel;
- házi dolgozat készítése;
- posztterek készítése és bemutatása;
- az Irodalmi Bolygató szerkesztése, ötévenként iskolai emlékkönyvek készítése;
- iskolai videó anyagok készítése, másolása;
- az iskolát bemutató film(ek) készítése;
- iskolarádió felhasználása híradásra;
- faliújságon közölt információk készítése;
- szórólapok készítése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- kapcsolatépítés a városi, megyei és országos médiumokkal: ***a Kecskeméti Lapokkal, a Petőfi Népevel, a Gong Rádióval, a Kecskeméti Televízióval;***
- környezetvédelmi ***cikkek feldolgozása*** különböző napilapokból;
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása tanórákon, szakkörökben,
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése;
- a környezet állapotfelmérésének értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel;
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés a városi önkormányzat illetékes osztályaival.

2.16. Közösségi szolgálat

A nappali oktatásban részt vevő tanulók esetében az érettségi vizsgára bocsátás feltétele az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése. A tanuló az 50 órából 10 órát köteles az iskola által meghatározott feladatok elvégzésével tölteni. A feladat ellátása előtt az együttműködő felek megállapodást kötnek.

A közösségi szolgálat a következő területeket érinti elsősorban:

- Egészségügyi,

- Oktatási,
- Szociális és jótekonysági,
- Kulturális és közösségi,
- Környezet-és természetvédelmi,
- Katasztrófavédelmi,
- Óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, idős emberekkel való szabadidős-és sporttevékenység
- A munka szervezésében a tanuló segítségére van osztályfőnöke és az iskolában ezzel a feladattal megbízott pedagógus.
- A megbízott kolléga a tanuló előmenetelét a dokumentumokban az iratkezelés szabályai szerint (osztálynapló, törzslap) nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet, amely az Nkt. alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele.
- A tanulót az iskolai pedagógus mellett a fogadó intézményben mentor segíti.
- A tanuló a tevékenységéről naplót vezet, amelyben rögzíti azt a tevékenységet, amelyet vállalt és annak időkeretét.
- Lehetőség szerint a közösségi szolgálat teljesítése egyenletesen elosztva az első három évben kerüljön megvalósításra.
- Községi szolgálati teljesítésének adminisztrációja
Adott tanévben az utolsó tanítási napig van lehetőség leadni a közösségi szolgálat teljesítésének igazolását. A nyári szünet során teljesített órák a következő tanévre, szeptember 1-jét követően kerülnek rögzítésre.

2.17. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

2.17.1 A magatartás értékelésének elvei

A magatartás és szorgalom minősítése az osztályfőnök feladata. A minősítés előtt ki kell kérnie az osztályközösség és az osztályban tanító tanárok véleményét. Ezek figyelembevételével állapítja meg a végső minősítést.

A fentiek mérlegelésekor iskolánkban a következő szempontokat tartjuk irányadónak

A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSE

PÉLDÁS /5/ minősítést kaphat:

- a. akinek az értékelt félévben maximum 2 igazolatlan órája van; az egész évre nézve max. 3 igazolatlan órája van;
- b. az első félévben max. 3 alkalommal késett, egész tanévben max. 6 alkalommal késett;
- c. nincs szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói figyelmeztetése;
- d. az első félévre nézve 2, egész évre nézve max. 4 felszerelésihiánnyal kapcsolatos bejegyzése van a KRÉTÁ-ban;
- e. házirendet betartja, s ezzel társainak jó példát mutat;
- f. az osztálytársai és a szaktanárok elismerik óra alatti és azon kívüli példás viselkedését;
- g. aktív szerepet vállal az osztály vagy az iskola közösségi életében (pl. IDB, stúdió stb.);

JÓ /4/ minősítést kaphat:

- a. akinek az értékelt félévben maximum 4 igazolatlan órája van; az egész évre nézve max. 6 igazolatlan órája van;
- b. az első félévben max. 5 alkalommal késett, egész tanévben max. 8 alkalommal késett;
- c. az első félévre nézve 4, egész évre nézve max. 6 felszerelésihiánnyal kapcsolatos bejegyzése van a KRÉTÁ-ban;
- d. maximum 2 szaktanári vagy osztályfőnöki figyelmeztetője van;
- e. házirendet betartja, s ezzel társainak jó példát mutat;
- f. a tanulói közösségnek és az iskola nevelőinek nincs kifogása a viselkedése ellen;

VÁLTOZÓ /3/ magatartású az a tanuló:

- a. akinek az értékelt félévben maximum 6 igazolatlan órája van; az egész évre nézve max. 12 igazolatlan órája van;
- b. az első félévben max. 8 alkalommal késett, egész tanévben max. 18 alkalommal késett;
- c. az első félévre nézve 5, egész évre nézve max. 10 felszerelésihiánnyal kapcsolatos bejegyzése van a KRÉTÁ-ban;

- d. több szaktanári vagy osztályfőnöki figyelmeztetője van;
- e. a házirendet nem tartja be;
- f. nevelőivel, társaival durván, erőszakosan, sértően kommunikál;
- g. közös munkában nem vesz részt, azt zavarja;

ROSSZ /2/ az a tanuló:

- a. akinek az értékelt félévben maximum 10 igazolatlan órája van; az egész évre nézve max. 25 igazolatlan órája van;
- b. az első félévben max. 10 alkalommal késett, egész tanévben max. 20 alkalommal késett;
- c. az első félévre nézve 8, egész évre nézve max. 15 felszerelési hiánnyal kapcsolatos bejegyzése van a KRÉTÁ-ban;
- d. igazgatói figyelmeztetése / megrovása vagy tantestületi figyelmeztetése van vagy nagyszámú szaktanári és / vagy osztályfőnöki figyelmeztetése van;
- e. nevelőihez, társaihoz való viszonya durva, goromba, megjegyzései sértőek, emberi magatartása elítélendő, cselekedetei agresszívek, erőszakosak;
- f. nevelőivel, társaival durván, erőszakosan, sértően kommunikál;
- g. gátolja a közösség munkáját, annak határozatai ellen cselekszik.

2.17.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A SZORGALOM MINŐSÍTÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A szorgalom minősítése azt fejezi ki, hogy az elért eredmény mennyire van összhangban a tanuló képességeivel.

PÉLDÁS /5/ szorgalmú az, aki:

- a. képességei szerint eleget tesz tanulmányi kötelezettségeinek;
- b. érdeklődési körén belül többletmunkát is végez;
- c. aktívan részt vesz a tanórai munkában;
- d. kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, mindig készül, figyel, érdeklődő;
- e. nemcsak motivált, hanem a közösség számára maga is motiváló;

- f. házi feladat-hiánnyal kapcsolatos bejegyzéseinek száma félévenként max. 1, egész évre nézve max. 2;
- g. az értékelt időszakban erőteljes javulás mutatkozik munkájában.

JÓ /4/ a szorgalma annak, aki:

- a. kisebb kilengésektől eltekintve képességei szerint dolgozik;
- b. az órákon aktívan figyel;
- c. az előző időszakhoz viszonyítva munkájában nincs jelentős visszaesés;
- d. házi feladat-hiánnyal kapcsolatos bejegyzéseinek száma félévenként max. 2, egész évre nézve max. 4.

VÁLTOZÓ /3/ az osztályzata annak, aki:

- a. tanulmányi kötelezettségének rendszertelenül tesz eleget;
- b. óra alatti figyelmetlenségével társait is zavarja;
- c. munkája ingadozó;
- d. házi feladat-hiánnyal kapcsolatos bejegyzéseinek száma félévenként max. 4, egész évre nézve max. 8;
- e. tanulmányi munkájában hanyagságból fakadóan erős visszaesés mutatkozik;
- f. szaktárgyból elégtelen osztályzata van.

HANYAG /2/ minősítést kap, aki:

- a. tanulmányi munkájában megbízhatatlan, feladatait rendszertelenül végzi;
- b. az órákon zavarja társait és a hatékony munkát;
- c. képessége alatti eredményét is tovább rontja, a szaktanári segítséget sem veszi igénybe;
- d. házi feladat-hiánnyal kapcsolatos bejegyzéseinek száma félévenként max. 5, egész évre nézve max. 10;
- e. szaktárgyból elégtelen osztályzata van.

A magatartás és a szorgalom év végi osztályzata az első félév és a második félév osztályzatának az átlaga.

2.17.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazás elvei: a dicséret, a jutalmazás a nevelés alapvető eszköze. Dicséretet, illetve jutalmat kaphat az a tanuló vagy közösség, aki (amely) tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi. Kiemelkedő valamely tantárgyban. Jó eredményt ér el tanulmányi versenyen, ha a tanuló a tőle elvárhatónál jobb teljesítményt nyújt.

Átlagon felül szorgalmas hosszabb távon. Kimagasló sporteredményt ér el, és a tanulmányi munkája ellen nincs kifogás. Eredményes kulturális tevékenységet folytat. Közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez. Hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez.

A jutalmazás formái:

- Dicséret szóban vagy írásban. Ez lehet: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi.
- Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanuló tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni.

A jutalmazás fajtái:

- Jutalmat vagy dicséretet adhat: szaktanár, osztályfőnök, igazgató, nevelőtestület, valamint Appendix – A Bolyai János Gimnáziumért Alapítvány.
- Egyéni vagy csoportos jutalmazásra a nevelőtestület bármelyik tagja, az IDB és a szülői szervezet javasolhat.
- A tanulmányi idő alatt nyújtott kiemelkedő teljesítményekért a ballagáson a tanévzáró és tanévnyitó ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszik át az érintettek.
- A jutalmazás anyagi bázisának megteremtése az intézmény, illetve az alapítvány feladata.

2.17.4. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei

- 1) Ha a tanuló a jogszabályban, az intézmény pedagógiai programjában, házirendjében vagy szervezeti és működési szabályzatában meghatározott kötelességét vétkeesen megszegi, vele szemben a kötelességszegés súlyosságától függően fegyelmező intézkedés vagy fegyelmi büntetés alkalmazható.

- 2) A fegyelmező intézkedés és a fegyelmi büntetés alkalmazásának célja az iskolaközösség védelme és az intézmény pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tanulók vétkes kötelezettségszegéseinek megelőzése.
- 3) A fegyelmező intézkedéseket a fokozatosság és az arányosság elve alapján, a megelőzés pedagógiai eszközeként kell alkalmazni.
- 4) Fegyelmi büntetést akkor kell alkalmazni, ha a legsúlyosabb fegyelmező intézkedés is eredménytelen maradt, vagy a tanuló kötelezettségszegésének súlyossága fegyelmező intézkedés alkalmazását nem teszi lehetővé, továbbá ha fegyelmező intézkedés alkalmazásától eredmény nem várható. A fegyelmi büntetések formáit és a fegyelmi eljárás szabályait a közoktatási törvény és a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet szabályozza. A tanuló fegyelmi ügyében a nevelőtestület dönt.
- 5) A tanulóval szemben alkalmazható fegyelmező intézkedések a következők:
 - a) szaktanári figyelmeztetés;
 - b) osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás;
 - c) igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás.
- 6) *Szaktanári figyelmeztetést* a foglalkozást tartó pedagógus akkor alkalmazhat, ha
 - a) a tanuló szándékosan zavarja a foglalkozás rendjét, akadályozza a nevelő-oktató munkát, de a szaktanári figyelmeztetés elegendő a fegyelmező intézkedés pedagógiai céljának eléréséhez, vagy
 - b) a tanuló a szaktanár által előírt felszerelést a tanórára méltányolható ok nélkül nem hozza magával, vagy a tanórán nem használja.
 - c) Ha súlyosabb fegyelmező intézkedés alkalmazására nem kerül sor, akkor szaktanári figyelmeztetésnek minősül az is, ha a szaktanár vagy az osztályfőnök a tanuló késését bejegyzi az osztálynaplóba.
- 7) *Osztályfőnöki figyelmeztetés* akkor alkalmazható,
 - a) ha a tanuló vétkes kötelezettségszegése az iskolaközösséget vagy az intézmény pedagógiai programjának megvalósítását nagyobb mértékben sérti, vagy veszélyezteti, de az osztályfőnöki figyelmeztetés elegendő a fegyelmező intézkedés pedagógiai céljának eléréséhez, vagy

b) ha a tanuló kisebb – szaktanári figyelmeztetésre okot adó – kötelességszegése a tanév folyamán többször megismétlődik, és emiatt más fegyelmező intézkedés alkalmazására még nem került sor;

c) a 3. szaktanári figyelmeztetés után

8) *Osztályfőnöki intés* akkor alkalmazható,

a) ha a tanuló nagyobb – osztályfőnöki figyelmeztetésre okot adó – kötelességszegése a tanév folyamán megismétlődik, vagy

b) ha a tanuló kisebb kötelességszegése a tanév folyamán többször megismétlődik az után, hogy ugyanennek a kötelességének ismétlődő megszegése miatt osztályfőnöki figyelmeztetést kapott;

c) a 6. szaktanári figyelmeztetés után.

9) *Osztályfőnöki megrovás* akkor alkalmazható,

a) ha a tanuló nagyobb kötelességszegése a tanév folyamán többször megismétlődik, vagy

b) ha a tanuló kisebb kötelességszegése a tanév folyamán újra megismétlődik az után, hogy ugyanennek a kötelességének ismétlődő megszegése miatt osztályfőnöki intést kapott;

c) a 9. szaktanári figyelmeztetés után.

10) *Igazgatói figyelmeztetés* akkor alkalmazható,

a) ha osztályfőnöki fegyelmező intézkedés alkalmazásától eredmény már nem várható, de a kötelességszegés súlyossága fegyelmi eljárás megindítását nem indokolja,

b) ha a tanuló kötelességszegése a tanév folyamán újra megismétlődik az után, hogy ugyanennek a kötelességének ismétlődő megszegése miatt osztályfőnöki megrovást kapott.

c) Már az első alkalommal igazgatói figyelmeztetést vagy súlyosabb fegyelmező intézkedést kell alkalmazni, ha a tanuló az iskolában súlyos fegyelmi vétséget követ el, többek között:

(i) tanárokkal szembeni tiszteletlen, sértő viselkedés

(ii) okirathamisítás, dokumentumok hamisítása esetén

d) a 12. szaktanári figyelmeztetés után.

11) *Igazgatói intés* akkor alkalmazható, ha

- a) ha fennállnak az igazgatói figyelmeztetés alkalmazásának feltételei, de a tanév folyamán a tanuló más kötelességszegése miatt már kapott igazgatói figyelmeztetést,
- b) ha a tanuló kötelességszegése a tanév folyamán újra megismétlődik, miután emiatt igazgatói figyelmeztetést kapott;
- c) a 15. szaktanári figyelmeztetés után.

12) *Igazgatói megrovás* akkor alkalmazható,

- a) ha fennállnak az igazgatói intés alkalmazásának feltételei, de a tanév folyamán a tanuló más kötelességszegése miatt már kapott igazgatói intést,
- b) ha a tanuló kötelességszegése a tanév folyamán újra megismétlődik, miután emiatt igazgatói intést kapott;
- c) Már az első alkalommal igazgatói megrovást kell alkalmazni, ha a tanuló az iskolában súlyos fegyelmi vétséget követ el, többek között:

(i) szándékos rongálás

(ii) lopás

(iii) drogfogyasztás

(iv) fizikai bántalmazás

(v) zaklatás esetén.

d) a 18. szaktanári figyelmeztetés után.

13) A fegyelmező intézkedés megtételét az osztályfőnök vagy az igazgató legfeljebb 30 napra felfüggesztheti, ha a kötelességszegés körülményeire és a kötelességszegő személyére tekintettel feltételezhető, hogy a fegyelmező intézkedés pedagógiai célját így is el lehet érni. Ebben az esetben:

- a) az intézkedés felfüggesztésének ideje alatt a tanuló bármely, fegyelmező intézkedésre okot adó kötelességszegése a felfüggesztést megszakítja, a kötelességszegést a korábbival együtt kell elbírálni,
- b) az intézkedés felfüggesztésének sikeres eltelte után úgy kell tekinteni, mintha a tanuló a kötelességszegést nem követte volna el.

14) Az alkalmazott fegyelmező intézkedéseket adminisztráljuk az elektronikus naplóban

15) A fegyelmező intézkedés alkalmazásáról – kiskorú tanuló esetén - a szülőt levélben értesítjük.

3. Záró rendelkezések

3.1. A pedagógiai program érvényessége

- A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- Az intézmény e pedagógiai program többszöri átdolgozása szerint szervezi meg munkáját 2013. szeptember 1-jétől.
- A pedagógiai program részeként elfogadott helyi tanterv 2013. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben kerül bevezetésre. Az aktuális jogszabályoknak megfelelő utolsó átdolgozás 2024. augusztus 31.
- A pedagógiai program előírásai 5 tanévre érvényesek, ha azok módosítását nevelőtestülete vagy az iskolafenntartó nem kezdeményezi, vagy jogszabályváltozások nem teszik szükségessé.

3.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban meghatározott célokat és feladatokat folyamatosan figyelemmel kell kísérni, megvalósulásukat értékelni. Az intézményi ellenőrzések és értékelések a mindenkori pedagógiai program alapján készülnek.
- A pedagógiai program érvényességének utolsó tanévében el kell végezni a pedagógiai program beválásának komplex vizsgálatát.

3.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a tantestület bármely tagja,

- a tantestület szakmai munkaközösségei,
- a Szülői Munkaközösség,
- a Diákönkormányzat,
- az iskola fenntartója.

A szülők és diákok képviselőik útján teszik meg javaslatukat.

A módosított pedagógiai program csak a mindenkor következő tanév kezdetétől lehet érvényes.

3.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program bárki számára hozzáférhető, megismerhető dokumentum. Nyilvánosságra hozatala az iskola honlapján történik. Nyomtatott formában olvasható az intézmény könyvtárában és a titkárságon.

Kecskemét, 2025. augusztus 27.

Dr. Harnos István
igazgató

Mellékletek

Adatkezelési szabályzat

Helyi tantervek

(<http://kbjg.hu/index.php/dokumentumok/helyi-tantervek>)

Szervezeti és Működési Szabályzat

(http://kbjg.hu/download/kozzeteteli_lista_2024/SZMSZ_2024_TER.pdf)

Tanulmányok alatti vizsgák szabályzata

(<http://kbjg.hu/download/2023-2024/Vizsgaszabalyzat.pdf>)

Házirend

(http://kbjg.hu/download/kozzeteteli_lista_2024/hazirend027945_1.pdf)